

Redaktora ziņa

Vasaras raibumiņi uz skaistules D. sejas

Kas būtu vasara bez kārtīga iedeguma? Kas būtu jūnijs, jūlijs un augusts, ja šie mēneši neatgādinātu par mūsos snaudošo pigmentāciju?

Vasaras raibumiņi — tā ir dzīvība, dažādība, šķelmīgums, neparedzamība, kaut kas ar uzvalku un kaklasaiti nesaderīgs. Arī kāds bēdīgāks vai pat traģisks Meistara otas triepiens mūsu savādajā dzīves gleznā. Vasaras raibumiņi — kaut kas tikai vasarai piemītošs. Izkustēšanās, sportošana, Latvijas vai kādas tālākas zemes apceļošana. Tāds svarīgs nieks, kas skaistas meitenes

seju padara vēl pievilcīgāku, neparastāku, savdabīgāku.

Kāda bijusi aizvadītā vasara? Atskatīsimies uz vairākiem notikumiem pašu pagastā, uzzināsim dažu ceļotāju pieredzēto. Šī vasara mums nesusi pārmaiņu numur viens — jaunu (gan stāža, gan gadu ziņā!) vidusskolas direktoru. Ar kādām iecerēm un izjūtām Uldis Katlaps sāka savu jauno dzīves cēlienu Dundagā?

Vai visi vasaras raibumi un vai vienmēr mums tīkami? Protams, ne! Bet kādas tad citas iespējas? Ar

smiņķi noziest seju, lai citi neredz? Ieslēgties četrās sienās, lai saules stari netiek klāt? Pārļaut gada jaukāko laiku Ziemeļpolā? Bet varbūt vienkārši dzīvot vasaru nost. Jo — kas tad ir vasaras raibumi? Vien saules un mūsu pašu mijiedarbība! Nekur nepazudīs rudens lietavas un ziemas kupenas, kad vasaras raibumi izbalēs un atmiņas par siltajiem mēnešiem baudīsim kā jūlijā lasītu liepziņu tēju.

Alnis Auziņš

JAUNS, LABSIRDĪGS UN NO DUNDAGAS IELAS Saruna ar Dundagas vidusskolas direktoru Uldi Katlapu

Uldis Katlaps — talseniņš no Dundagas ielas. 27 gadus vecs, precējies. LU Pedagoģijas fakultātes absolvents, darbmācības, rasēšanas, kultūrvēstures un informātikas skolotājs. Ekonomists grāmatvedis, izglītības zinātņu maģistrs (skolvadībā). Atestēts direktors (no 1999. līdz 2001. gadam aizstājis Laidzes pamatskolas direktori dekrēta atvaļinājuma laikā). Laidzes pagasta padomes deputāts. Dažas no pēdējām darbavietām — Laidzes tehnikuma direktora vietnieks audzināšanas darbā, Talsu ģimnāzijas direktora vietnieks informātikas jautājumos.

— Lūdzu, iepazīstiniet ar sevi!

— Esmu uzaudzis trīs bērnu ģimenē (mana vecākā māsa ir skolotāja). Pēc Talsu pamatskolas mācījos Valdemārpils vidusskolā — klasē ar darbmācības novirzienu. Mazliet sportoju — nodarbojos ar basketbolu un riteņbraukšanu. Vidusskolas laikā sapratu, ka tas tomēr nebūs visam mūžam.

1990. gadā iesniedzu dokumentus LU Pedagoģijas fakultātē, kā arī LU ekonomistos, LLU mežiniekos un darbmācības skolotājos. Galu galā izvēlējos universitātes pedagogus.

— Jūs neuztrauca tas, ka daļa sabiedrības skolotāja amatam nav pienācīgās cieņas, ne arī samērā mazā alga?

— Manās acīs skolotājam ir liels prestižs. Mani skolotāji bija mani paraugi, piemēram, Imants Brusbārdis. Nauda... Es par to laikam nemaz nedomāju.

— Par ko sapņojāt kļūt skolas laikā?

— Līdz pat devītajai klasei gribēju kļūt par šoferi. Tad kādu laiku domāju par biškopību. Beigās iestājos pedagogos.

— Jūs līdztekus esat mācījis universitātes ekonomistos, beidzis vairākus kursus un seminārus, piemēram, apguvis prasmes risināt strīdus kolektīvā. Par ko šāda uzņēmība liecina?

— (Ar smaidu.) Laikam par to, ka man ļoti gribas mācīties... Pēc maģistrantūras Talsu rajona Izglītības

nodaļa man piedāvāja strādāt par direktora vietas izpildītāju Laidzes pamatskolā.

— Kā teorija saskanēja ar praksi?

— Īsti laikam nekad nesaskan. Bet jutu — ir cilvēki, uz kuriem varu paļauties. Izteicu savas teorētiskās atziņas skolotājiem, salikām galvas kopā, un bija laikam tīri labi. Taisnība, tagad atskatoties, man uz šo to ir atšķirīgs uzskats, dažā labā gadījumā būtu rīkojies citādi.

— Kāpēc jūs pieteicāties konkursam uz Dundagas direktora krēslu?

— Pērn mani darbi bija tik sadrumstaloti — dažādās vietās, ka vakaros jutos galīgi iztukšots. Pēc ilgākām pārdomām nolēmu izmēģināt spēkus šeit.

— Cik liels jums priekšstats par Dundagas vidusskolu?

— Samērā nesen esmu mācījis skolotājiem datorzinības. Man radās labs priekšstats par skolu un skolotājiem. Jācer, ka tas nebūs bijis maldīgs.

— Vai varat īsi izklāstīt savus nolūkus, nākotnes redzējumu?

— Kuģis jāstūrē tālāk saistībā ar tūrismu. Man šķiet, šī novirziens citās rajona vidusskolās nav. Tas labi sader kopā ar Ziemeļkurzemes apvienības attīstību. Jāturpina informatizācija.

— Vai jūs esat par komandas veidošanu un komandas darbu?

— Tā tam jābūt. Ja ir tā, kā krie-

vu klasika fabulā, kad katrs velk uz savu pusi, tad ir bēdīgi. Jābūt cilvēkiem, kuriem ir vairāk vai mazāk vienots skatījums uz skolas attīstību.

— Vai esat gatavs būt nelokāms un vajadzības gadījumā pateikt stingri savu nostāju, ja arī tā ir pret kolektīva vairākuma domām?

— Es varbūt skaļi nepasaku, bet cenšos savu "nē" tā dabūt cauri, lai cilvēki paši saprastu.

— Kāda ir mūsdienu vidusskolas vadītāja loma — cik daudz laika jāvelta saimnieciskajām rūpēm?

— Direktoram jāredz skolas virzība kopumā — gan mācību, gan saimnieciskajā jomā — un jāsašķaņo darbība.

— Kāda vajadzētu būt skolas politikai, īpaši domājot par vidusskolas klasēm? Vai izvirzīt visai mazas prasības, tā izveidojot divas vidusskolas klases, vai diezgan stingras prasības, tā samazinot vidusskolēnu skaitu, toties uzņemot spējīgākos un centīgākos?

Vēl šajā reizē

2. lpp. Projekts "Zaļais novads 21".

3. lpp. Ja gribas pirkt vai pārdot nekustamu īpašumu.

4., 5. lpp. Vācu laikā ciemā atradās pagasta valde, skola un banka, padomju laikā — kolhoza kantoris, klubs un bibliotēka.

6. lpp. Pirmie Dundagas svētki aizvadīti.

6., 8. lpp. Dundziņi ceļo.

7. lpp. Luterāņu draudzes dienās. Sportiskā vasara.

— Tā ir daudzu skolu problēma. Finansējums ir saistīts ar skolēnu skaitu. Tāpēc skolas cenšas piesaistīt audzēkņus. Bet nedrīkst arī prasību latīņu nolaist pārāk zemu, lai skolēni nedomātu — varu mācīties, kā vien gribu, tik un tā tikšu vidusskolā. Tas ir grūts uzdevums — ne tikai direktoram, bet visai skolotāju komandai. Dažbrīd varbūt jāpurē finansiālā puse, dažbrīd prasības. Jāmeklē zelta vidusceļš.

— Vai jūs parasti esat šādas politikas piekritējs?

— Lielākoties jā. Bet tas atkarīgs no situācijas. Nedrīkst būt tā: ir divi dažādi viedokļi, viens uzvar, un tad *nederīgo domu* paudēju pastumj malā. Ikvienā viedoklī parasti ir kaut kas labs, kaut vai kāds nieks. Kur teikts, ka direktora viedoklim vienmēr jāgūst virsroka?

— Vai vienmēr visu darāt kā

Nevarētu strādāt vienīgi tad, ja justu: kolektīvs mani pilnīgi nepieņem, nav iespējams sadarboties. Tad laikam vaina jāmeklē pašā. Nevienam, uzsākot strādāt svešā vietā, nevar būt pilnīgi drošs, ka viss būs kārtībā.

— Vēl kāds tiešs jautājums. Vai jums Dundagā ir ilgstoši nolūki?

— Jā gan. Es nedomāju, ka šis būs tikai pakāpiens ceļā uz ko citu, es nekur augstāk negribu kāpt.

— Un Vaļņu ielas otro namu nelūkojaties?

— Greiškālna vietā noteikti negribētu būt. Cik nu izglītības ministram liela saistība ar izglītību.

— Vai skolēni nav lūkojuši jūs nest cauri?

— Neesmu manījies. Ir bijušas iesaukas, bet nezinu, kādas.

— Vaļasprieks?

— Patīk sports — volejbols, basketbols, galda teniss.

— Šahs ne?

— Es spēleju, tāpat arī zolīti, bet sacensībās nepiedalos. Vienīgi Zemkopības ministrijas starptehnikumu sacensībās spēleju zolīti. No 24 dalībniekiem biju sestais.

— Nav azarta?

— Es cenšos no tā izvairīties. Pārlietu azartisks neredz to, kas notiek apkārt. Kad biju pavisam jauns, parādījās spēļu automāti. Es arī iesāku spēlēt. Bet tad mani *kāds* apturēja.

— Kāda nelāga īpašība, kas var traucēt darbā?

— Esmu pārāk labsirdīgs. Kaut gan tas var arī palīdzēt.

— Kā ar valodu zināšanām?

— Zinu krievu un vācu valodu. Gribu apgūt angļu valodu.

— Lasīšanai laiks atliet?

— Es ilgi un dikti lasīju pasakas. Bet man nepatika par indiāņiem un fantastika. Pirms desmit gadiem lasīju visu par Fantomasu. Pēdējo grāmatu lasīju par datoriem, par Bilu Geitsu.

— Dzīvesvietu nemainīsiet?

— Braukāšu uz darbu. Es dzīvoju Dundagas ielā.

Alnis Auziņš

Aivars Miškas foto

šodien — ar smaidu un mieru?

— Diezin vai ir cilvēks, kas vienmēr to spēj. Es cenšos.

— Vai iztēlojaties tādu apstākļu sakrītību, ka vairs nespējat būt par direktoru?

— Gandrīz ar visu var tikt galā.

Runas vīriem ir spēks rokās

Dundagas pagasta padomē 2002. gada 18. jūlijā

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamajiem īpašumiem: 3,25 ha *Pēterīši*; 0,1356 ha K. Barona ielā 13; 4,7 ha *Līvzemes*; 25,2 ha *Tetersāti*; 42,1 ha *Delfīni*; 24,2 ha *Vecandžaki*; zemi ar kadastra Nr. 8850-031-0018 *Daugas*.

► Volejbola sacensības

Nolēma atbalstīt volejbola sacensības *Pāces kauss* un piešķirta Ls 50.

► Jaunsargu mācību ekskursija

Nolēma apmaksāt transporta izdevumus jaunsargu braucienam uz Zemīti.

► Skolas direktora atbrīvošana

Pēc Dundagas vidusskolas direktora Imanta Brusbārža lūguma atbrīvoja viņu no direktora pienākumu veikšanas. Izsludināja konkursu uz

Dundagas vidusskolas direktora amatu. Izveidoja pretendentu novērtēšanas komisiju.

► Garīgais pasākums

Atļāva Talsu Septītās dienas adventistu draudzei 28. jūlijā Dundagas Tautas namā rīkot garīgu pasākumu.

► Telpu noma

Iepazinās ar kristiešu draudzes *Prieka Vēsts* mācītājas Māras Kirkopas lūgumu iznomāt Dundagas pilī telpas draudzes kalpošanas vajadzībām. Ieteica *Prieka Vēstij* telpas nomāt no b/o *Dundagas Vārpa* Pils ielā 9.

► Vakarskolas konsultāciju punkta pārņemšana

Iepazinās ar Talsu rajona padomes lēmumu par Talsu rajona vaka-

ra un neklātienes vidusskolas reorganizāciju un Dundagas konsultāciju punkta nodošanu Dundagas pašvaldībai.

► Tirdzniecības atļauja

Atļāva SIA *Karlito* tirdzniecību ar rūpniecības precēm Talsu ielā 1.

► Malkas sagāde pasta nodaļām

Izskatīja Talsu pasta direktores R. Jēkabsones lūgumu rast iespēju nodrošināt ar 7 m³ kurināšanai sagatavotu malku 2002./2003. gada apkures sezonai Kaļķu un Vīdales pasta nodaļā.

Tā kā pasta nodaļas nav pašvaldības iestādes, malkas sagādi atteica.

► Tirdzniecības atļauja

Atļāva i/u *Tonuss* mazumtirdzniecību ar pārtikas, rūpniecības precēm, alkoholu un tabakas izstrādājumiem.

► Nekustamā īpašuma nodokļa atlaide

Pēc Svētās Helēnas un Konstantīna pareizticīgo draudzes vecākā Pētera Sāmīša lūguma, 2001. gadam par 50% samazināja nekustamā īpašuma nodokli draudzes īpašumiem.

► Vīdales ciema valde

Iepazinās ar Vīdales ciema valdes protokolu.

Uzdeva izpildītājam Andrim Kojro organizēt Vīdales skolas jumta tehniskā stāvokļa novērtēšanu un iesniegt nepieciešamo izdevumu tāmi.

Ieteica Vīdales ciema valdei apspriest jautājumu par atkritumu izvešanas maksājumu savākšanas kārtību, kā arī ierosināja atkritumus uzkrāt maisos un tad vienoties par to izvešanu.

► Nosaukumu piešķiršana

No īpašuma *Delfīni* atdalāmajam

42,1 ha zemes gabalam piešķīra nosaukumu *Irbenāji*, no īpašuma *Mežvidi* atdalāmajam 6,6 ha zemes gabalam — *Āķdārs*.

► Izmaiņas Sociālās palīdzības komisijā

Pēc pašas lūguma atbrīvoja Hildu Vitmani no Sociālās palīdzības komisijas locekles pienākumiem, viņas vietā ievēlēja pensionāru apvienības vadītājas vietnieci Ritu Zemtiņu.

► Skolas logu maiņa

Tā kā vidusskolā maina visus logus, apsprieda, kā izmantot vecos.

Nolēma cik nepieciešams vecos logus paturēt skolas saimnieciskām vajadzībām,

izpildītājam novērtēt logu nepieciešamību citās pašvaldības iestādēs. Pāri palikušos logus pārdot

Protokolu pārlūkoja
Aivars Miška

Uz zaļa zara

Kas notiek projektā "Zaļais novads 21"?

Līdz šim līdztekus dažādu informatīvo izdevumu gatavošanai projekta galvenā darbība notikusi ekotūrisma un ekoizglītības jomā. Jūnijā norisinājās velomaršruta "Kolkas aplis" izmēģinājuma brauciens, piedaloties ekotūrisma lietpratējiem. Reģiona ekoskolā Kolkā novada zaļajās būšanās ieturētās trīs pagastu skolēni, savukārt Rojas pagasta Rudē notika vērienīga starptautiska konference par piekrastes ilgtspējīgu attīstību, līdzdarbojoties gandrīz visām Baltijas jūras valstīm.

Vienlaikus gatavojam lielākus un mazākus uzskatāmas darbības projektus. Vistuvāk īstenošanai ir Līvu tautas nama apgāde ar ūdeni, lietojot videi draudzīgas tehnoloģijas.

Projekta vēstnesī "Uz Zaļa Zara" bija izsludināts konkurss — foto-mīkla ar papildjautājumu. Priecājamies un pateicamies par iedzīvotāju atsaucību. Pareizo atbildi un uzvarētājus uzzināsiest vēstneša rudens numurā septembra — oktobra mījā.

Alanda Pūliņa,
projekta sabiedrisko attiecību un iedzīvotāju līdzdalības programmas koordinatore

ATSKATOTIES UZ PADARĪTO

No 28. līdz 30. jūnijam Kolkā darbojās projekta "Zaļais novads 21" finansētā Reģiona jaunā ekoskola.

Ekoskolas galvenais nolūks bija iesaistīt skolēnus novada attīstības plānošanā un veicināt sadarbību starp Kolkas pamatskolu, Rojas un Dundagas vidusskolu. 28. jūnijā rītā, saulītei spīdot un lietum līstot, kempinga *Ūši* teritorijā ieradās šo skolu 45 skolēni.

To, ka ekoskola nebūs parasta vasaras atpūtas nometne, dalībnieki

saprata jau pirmajā dienā. Ālanda Pūliņa nolasīja lekciju par projekta "Zaļais novads 21" ideju un norisēm. Tad sākās sarežģīts darbs, Latvijas Universitātes Vides zinātnes un pārvaldības institūta vadībā izstrādājot aptaujas anketas. Arī nākamā diena izvērtās spraiga — bērni aptaujāja iedzīvotājus, devās ekskursijā uz Ēvažu taku, strādāja vizuālās mākslas, floristikas, kokapstrādes, dabas izpētes un lībiešu valodas darbnīcā, kā arī apkopēja aptaujas datus. Grupās tapa brīnišķīgi darbi, skolēni apguva jaunas zināšanas un prasmes, kuras atklāja 30. jūnijā ekoskolas noslēguma pasākumā Kolkas pamatskolas zālē.

Atmiņā palikuši arī jaukie atpūtas brīži vakaros. Interesants izdevās pārgājiens 28. jūnijā uz Kolkasragu un kopīgais ugunskurs, kura laikā skolēni iepazīstināja ar saviem pagastiem un ievērojamākiem kultūrvēsturiskajiem objektiem. 29. jūnijā ekoskola sagaidīja ekoveidotājus "Kolkas aplis" dalībniekus, kas, spītējot nogurumam, piedalījās dažādās sporta spēlēs. Par jauku atpūtu šajā vakarā gādāja Staltu ģimene ar dziesmām un rotaļām, bet vēderus iepriecināja kempinga *Ūši* saimnie-

ču sarūpētā skābputra un rūšrāceņi.

Pīlādžu ķekari vēsta par rudens tuvošanos. Putni pulcējas baros, lai dotos prom — uz citu vasaru. Mēs paliksim tepat, bet ziemā mūs sildīs atmiņas par aizgājušo vasaru, tās veiksmēm un neveiksmēm, darbiem un nedarbiem. Paldies visiem novada iedzīvotājiem, ar kuru palīdzību ekoskola varēja darboties! Paldies dalībniekiem par izturību un padarīto! Uz tikšanos nākamvasar!

Aiga Ūdre,
projekta izglītības programmas koordinatore

"KOLKAS APLA" ATSKANĀS

Pirms diviem mēnešiem izbraucām apmēram 63 km garo ekoveidotā tūrisma maršrutu "Kolkas aplis". Tajā piedalījās 21 dalībnieks — Vi-

des aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Latvijas Ekotūrisma savienības un dažādu preses izdevumu pārstāvji un citi ekotūrisma piekritēji.

Pirmā diena sākās ar rosību pie Vīdales skolas. Tās priekšā dalībnieki gatavojās braucienam, un to svinīgi atklāja Dundagas pagasta izpildītājs Andris Kojro un Kolkas pagasta padomes priekšsēdētāja vietnieks Guntis Kļaviņš. Saulainais un patīkamais dienas sākums izrādījās maldinošs — pēc pāris kilometriem dalībnieki dabūja pirmo lietusu. Patvērāmies Šlīteres bākā, pie reizes iepazīstot tās vēsturi, vēlāk, kad lietus jau bija mitējis, izstaigājām Šlīteres nacionālā parka dabas taku. Tālāk mūs sagaidīja grūtāks

nieku ciemati-

ņiem, iepazīstot to vēsturi, seno arhitektūru un mūsdienu apbūvi. Lielākās apstāšanās vietas — Pītraga pie-

tura, kur pārlaidām kārtējo lietusu brāzmu, un Vaides ragu muzejs. Tur ne tikai aplūkojam eksponātus, bet arī padzērām zaļu tēju. Vēl tikai pāris kilometru pa meža ceļu, un klāt jau Kolka, kur kempingā mūs gaidīja Reģiona ekoskolas dalībnieki un saistoša vakara programma — sporta spēles, lībiešu dejas un dziesmas ar Staltu ģimenes līdzdalību, kā arī skābputras strēbšana.

Nākamās dienas rīts mūs iepriecināja ar skaistu un patīkamu laiku, jauniem braucējiem no Igaunijas un ASV, kā arī 20 km garu ceļu posmu. Šajā dienā apskatījām gan Ēvažu stāvkrastu, gan Ezerplavu — kādreiz lielākā Ziemeļkurzemes ezera gultni, tomēr lielāko pārbaudījumu sagādāja Zilo kalnu krauja pie Vīdales. To pārvarējuši, braucēji atgriezās iepriekšējās dienas sākumā, bet tagad jau finišā — Vīdales skolā.

Pēc pusdienām un mazas atpūtas vēl pārsprīdām visa brauciena laikā redzēto un piedzīvoto, kā arī maršruta attīstības iespējas. Kā secināja dalībnieki, vēl daudz darāms, lai "Kolkas aplis" piedāvātu kā pilnvērtīgu tūrisma produktu. Nepieciešams uzlabot ceļus, iekārtot informācijas zīmes, vajadzīgas kartes un visa veida ziņas par apskates vietām un naktsmītnēm. Taču sākums visam ir ielikts, un tas nav tik maz!

Lauris Laicāns,
ekotūrisma programmas koordinators

Ekoskolas dalībnieki ekskursijā pa Ēvažu taku.

Aigas Ūdres foto

Skaidro lietpratējs

Par jaunajām pasēm

Kopš 1. jūlija Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP) ir sākusi izsniegt jaunā parauga pilsoņu un nepilsoņu pasēs.

Kaut arī steigties nevajadzēja, iedzīvotāji centās ātrāk iegādāties jaunās pasēs, par ko liecināja lielais cilvēku pieplūdums PMLP teritoriālajās nodaļās. Kā ziņo PMLP Talsu rajona nodaļas darbinieki, tagad lielās rindas ir beigušās, un visi,

kam ir nepieciešams (vai vēlēšanās), var saņemt jauno pasi noteikumos paredzētajā kārtībā.

Ko visiem pagasta iedzīvotājiem derētu ievērot?

Pasi mainīt nav obligāti, bet noteikti jāpārlicinās, kad beidzas pašreizējās pasēs derīgums. Citādi var iznākt nepatīkams starpgadījums 5. oktobrī, ejot uz 8. Saeimas vēlēšanām, — ja pasei beidzies derīguma termiņš, tad tās īpašnieks vēlēt nevar. Tāpēc laikus iesniedziet do-

kumentus jaunas pasēs saņemšanai.

Saglabājies līdzšinējais noteikums, ka, saņemot 16 gadu vecumu, obligāts personu apliecināšanas dokuments ir pase. Personai pašai jāiesniedz dokumenti, lai saņemtu pasi. Ja persona nav saņēmusi 16 gadu vecumu, bet pase ir vajadzīga, dokumentus tās saņemšanai iesniedz viens no vecākiem. Ja pasi maina vai iesniedz parastajā kārtībā, tas notiek 30 dienās, nav mainījušās arī valsts nodevas (invalīdiem, pensionāriem, kā arī bērniem, saņemot 16 gadus, — Ls 1, pārējiem — Ls 5). Pasi mainot jāatrināti vai arī pēc paša vēlēšanās, jāreķinās ar lielāku nodevu.

Mainījušies pasēs derīguma termiņi: personai līdz piecu gadu vecumam — uz gadu vai uz ceļojuma laiku, ja tas ir ilgāks par gadu; personai no piecu līdz 20 gadu vecumam — uz pieciem gadiem; personai no 20 līdz 60 gadu vecumam — uz desmit gadiem; personai pēc 60 gadu vecuma sasniegšanas — uz piecdesmit gadiem. Jaunajās pasēs vairs nelielie spiedogus par pierakstīšanos, izrakstīšanos, laulības noslēgšanu vai laulības šķiršanu.

Dokumentus jaunas pasēs saņemšanai var iesniegt PMLP Talsu rajona nodaļā Talsos, Kareivju ielā 7, 313. kab. pirmdienās no

pulksten 8³⁰ līdz 18⁰⁰, otrdienās, trešdienās, ceturtdienās no 8³⁰ līdz 17⁰⁰, piektdienās no 8⁰⁰ līdz 16⁰⁰; pusdienas pārtraukums no 12³⁰ līdz 13⁰⁰. No pašvaldības nekādas izziņas nav nepieciešamas.*

Dace Kurpniece, pagasta padomes vecākā speciāliste, tālr. 42203

*Raksts sagatavots saskaņā ar "Personu apliecināšanas dokumentu likumu" (spēkā no 01.07.2002.) un LR Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 245 "Noteikumi par Latvijas pilsoņu pasēm, nepilsoņu pasēm un bezvalstnieku ceļošanas dokumentiem".

KĀ IZVĒLĒTIES PALĪGU DARĪJUMOS AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU?

Nekustamā īpašuma tirgus ir pievilcīgs — diemžēl arī dažādu negodīgu darījumu veikšanai. Lūk, daži padomi, lai darījums ar nekustamo īpašumu nesagādātu dziļu vilšanos.

Pirmkārt, vispirms jums jātieks skaidrībā, ko tieši vēlaties. **Nekustamo īpašumu pārdošanas gadījumā** ir konkrēti jāzina, kādu naudas summu par to vēlaties iegūt. Lai novērtētu objektīvi, ieteicams pārskatīt cenas par līdzīgiem piedāvājumiem pēdējā mēnesī. **Nekustamo īpašumu iegādes gadījumā** vispirms ir jānosaka konkrētas vietas kritēriji, kā arī naudas summa, kuru esat gatavs samaksāt.

Otrkārt, jāizraugās privāts makleris vai firma, kas meklēs jūsu noteikumiem atbilstošu nekustamo īpašumu. Ja esat nolēmis griezties pie privāta maklera, jums

- jāpārbauda, vai viņam ir maklera licence (sertifikāts), kad un kurš šo dokumentu izdevis. Latvijā maklerus sertificē (licencē) asociācijas NĪMA un LANĪDA. Piezvanot uz attiecīgo asociāciju un palūdzot uzzināt, viegli pārbaudīt, vai makleris ir sertificēts. Ieteicams no maklera palūgt šā dokumenta kopiju. **Tālruni uzzinām: NĪMA — 7089626, LANĪDA — 2272007;**
- jāpieraksta maklera telefons un adrese.
- Gadījumā, ja esat izvēlējis nekustamā īpašuma aģentūru, tad
- nosakiet tikšanos ar makleri kompānijas ofisā, lai pārliecinātos, vai

kompānija ir nopietna;

- palūdziet uzrādīt kompānijas reģistrācijas apliecību, kur noteikti jābūt norādītām šā uzņēmuma tiesībām nodarboties ar nekustamo īpašumu. Kompānijas piedāvāto līgumu noteikti izlasiet pilnībā, bet vislabāk to parādīt savam juristam. Tikai tad, ja jūs viss apmierina, piekrtiet parakstīt līgumu,
- noteikti pieprasot no maklera kvītis par visiem naudas izdevumiem, kurus viņam esat uzticējis, stingrā kārtībā — ar viņa parakstu;
- dažas dienas pirms pirkšanas — pārdošanas līguma parakstīšanas pie notāra palūdziet uzrādīt līguma projektu. Gadījumā, ja līgumā kaut kas nav saprotams, jautājiet par to maklerim. Tāpat visu, kas jūs interesē saistībā ar līgumu, varat jautāt notāram pirms līguma parakstīšanas. Vislabāk būtu, ja pie notāra jūs ierastos ar savu juristu;
- noslēdzot līgumu par dzīvokļa pirkšanu, pievērsiet uzmanību līguma punktam, kur tiek norunāti nosacījumi valsts nodokļa samaksai un izdevumiem par līguma slēgšanu, un punktam par jūsu tiesību noformēšanu uz dzīvokli, — tieši kura puse un cik lielā mērā apmaksā šos izdevumus. Ievērojiet, ka jums ir tiesības apmaksāt līguma summu arī pa daļām.
- Treškārt**, jāparaksta līgums ar jūsu izvēlēto makleri, kurā precīzi noteikti abu pušu pienākumi, izpildes laiks, kā arī apmaksas kārtība un atbildības

summa.

Kas ir makleris?

Makleris ir starpnieks, kurš profesionāli pārzina nekustamo īpašumu tirgu, t.i., tur veicamos darījumus ar nekustamajiem īpašumiem. Pieaugot makleru un nekustamo īpašumu firmu skaitam, klientiem ir iespējas izvēlēties labāk pazīstamo, uzticamāko un zinīgāko speciālistu.

Diemžēl Latvijas nekustamo īpašumu tirgū darbojas daudz neprofesionālu makleru, kuru galvenais mērķis ir iespējami īsākā laikā iegūt maksimālu peļņu. Šādu starpnieku darbība parasti aprobežojas ar pārdodamā nekustamā īpašuma apzināšanu un tā piedāvāšanu publiskajā tirgū. Kad pircējs atrasts, norunā tikšanos pie notāra. Pēc darījuma veikšanas makleris saņem komisijas naudu un pateicas par sadarbību, uzskatot, ka savu uzdevumu ir izpildījis. Šāds makleris lielākoties panāk, ka pārdevējs nosaka zemu īpašumu cenu, bet pat starpnieks atrod pircēju, kurš gatavs maksāt tirgus cenu. Līdz ar to ir saprotama daudzu cilvēku skeptiskā nostāja pret makleriem.

Profesionāls makleris ir cilvēks ar plašām zināšanām jurisprudencē, ekonomikā un psiholoģijā, kurš

- iepazīstas ar pārdodamo objektu, turklāt noskaidrojojot cēloņus, kādēļ to pārdod;
- iepazīstas ar objekta dokumentāciju. Maklera uzdevums pirms objekta pārdošanas ir savu rīcību saskaņot ar īpašnieka vēlmēm, iztrūkstošu dokumentu gadījumā dokumen-

tāciju sakārtot;

- informē pārdevēju par objekta tirgus vērtību;
  - vienojas ar pārdevēju par maklera atlīdzību (procentos no objekta vērtības);
  - īpašumu piedāvā nekustamā īpašuma tirgū;
  - iepazīstina iespējamo pircēju ar pārdodamo objektu, precīzi un objektīvi informējot arī par visiem esošajiem un paredzamajiem apgrūtinājumiem utt.;
  - ievada darījumu. Maklerim jābūt skaidrībā par darījuma norises kārtību un jāpavēsta abām pusēm (pircējam un pārdevējam) par visām darījuma niansēm;
  - slēdz pirkšanas — pārdošanas līgumu;
  - sastāda īpašuma pieņemšanas — nodošanas aktu;
  - pārreģistrē objektu Zemesgrāmatā.
- Par veiksmīgu organizētu nekustamā īpašuma pirkšanu vai pārdošanu nekustamo īpašuma firmas vai individuālie makleri iekasē 5 līdz 10 procentus no īpašuma vērtības, izņemot darījumus ar sarežģītiem blakus apstākļiem, kad honorārs var būt arī lielāks.

Viesturs Silmanis, nekustamo īpašumu darījumu makleris, licence (sertifikāts) NĪMA M/348, tālr. 9176011, epasts: info@nwestlat.com

EKOTŪRISMS = PEĻŅA LĪDZSVARĀ AR ATTĪSTĪBU

Starptautiskajā ANO Ekotūrisma gadā Latvijas Ekotūrisma savienība desmit dažādās mūsu valsts vietās rīko seminārus, aicinot piedalīties vietējos uzņēmējus un cilvēkus, kuru īpašumā atrodas aizsargājamas dabas vērtības. **2. augustā Dundagas pili pulcējas ap 40 interesentu — gan dažādu Latvijas vides institūciju pārstāvjus, gan pagasta uzņēmējus.**

Latvijas Ekotūrisma savienības nolūks ir palīdzēt uzņēmējiem, darbojoties vides jomā. Vai iespējams saskaņot uzņēmējdarbību ar vides sargāšanu? To skaidroja lektori — Latvijas Tūrisma attīstības aģentūras direktors Valērijs Seilis, Latvijas Ekotūrisma savienības priekšsēdētājs Andris Junkurs, asociācijas "Lauku ceļotājs" prezidente Asnate Ziemele u.c., klausītājiem piedāvājot apsvērt šādu shēmu:

Ekotūrisms patiesi zels un plauks, ja tajā iesaistīsies pēc iespējas lielāks vietējo iedzīvotāju skaits. Pretējā gadījumā *ārpusnieki* uz dažiem sekmīgākajiem uzņēmējiem skafisies ar aizdomām un varbūt pat skaudību. Svarīgi ir laikus izziņāt vietējos apstākļus, izglītot iedzīvotājus un tūrisma ievirzīt paredzamā gultnē. Ja to nedara, sekas var būt visai bēdīgas, jo tūrisma vilnis tik un tā aizsniegs attālākos Latvijas nostūrus. Tad vietējam varai jāšķiež līdzekļi nevadāmā tūrisma izraisīto postījumu novēršanai.

Lietpratēju secinājums — ekotūrisms var dot peļņu, nekaitējot dabai, tikai jābūt mēra izjūtai un savstarpējai piekāpībai.

Kaut arī tikai stāstot par Sļīteres nacionālā parka pieredzi, vairākas vispārējai lietošanai derīgas atziņas izklāstīja parka direktors Elmārs Pēterhofs, skaidrojot dabas taku iekārtošanas smalkumus. Bet galvenā atziņa bija pēdējā: jāizmet no galvas, ka dabas taka dos peļņu. Par tajā baudāmajiem dabas jaukumiem pareizāk naudu neprasi. Toties pārdomāti iekārtota taka var kalpot kā labs pamudinājums apmeklētājiem atkal un atkal apciemot konkrēta uzņēmēja viesu namu.

Debatēs ar domām apmainījās dundadznieki.

Lūk, divu Dundagas uzņēmēju spriedums pēc semināra.

Drosma Greiško, Jaunās aptiekas īpašniece: "Esmu iecerējusi darboties lauku tūrisma jomā. Mani visvairāk interesē iespējama valsts finanslālis

Sandras Dadzes zīmējums

atbalsts un citu pieredze. Piemēram, Liepājas dome atvēl līdzekļus šai nozarei. Arī Dundagā gribētos lielāku pašvaldības atbalstu uzņēmējdarbības sācējiem, ieinteresētību jaunās darbvietās, nodokļos budžetā, sakārtotā vidē.

SMAIDS AICINA BĒRNUS SMAIDĪT

Sestdien, 10. augustā, brīvprātīgo klubs **Smaids Dundagas centrā rīkoja bērnu svētkus.**

Smaidā mani iesaistīja draudzene Rīta Avota jau pirms gada. Pērn 1. jūnijā pagastā nenotika oficiālie bērnu svētki, tāpēc nolēmām izveidot pašus savus. Toreiz rīkojām smiešanās konkursu — kurš skaļāk, mīklu minēšanu, izdziedāšanu, mozaīkmīklu

(*pužu*) likšanu uz laiku.

Ziemassvētkos no mūsu vidus izraudzījām Ziemassvētku vecīti, kurš staigāja pa pagasta centru, dalīdams konfektes un tā pārsteigdams nosalušos dundadzniekus. Ar naudu mūs atbalstīja Talsu NVO centrs.

Šogad bērnu svētkiem jau veidojās neliela tradīcija. Par gaidāmo notikumu paziņojām ar afišām. Pagastam

iesniedzām lūgumu, lai piešķir līdzekļus, un pašvaldība mūs atbalstīja. Nau-du vajadzēja balvām — konfektēm un dažādām mantiņām. Līdztekus pagājušā gada pasākumiem šoreiz bija arī jautrības stafete — dalībnieki, sadalīti komandās pa diviem katrā, lēca ar maisu un līda cauri kastei. Visa darbība notika starp pili un baznīcu, tur bērni arī meklēja apslēpto mantu un

zīmēja uz asfalta. Man liekas, ka piedalījās nedaudz mazāk par 50 pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem.

Lai svētki izdotos, rūpējās *Smaidā* dalībnieces Kristīne Fogeļe, Kristīne Ozoliņa, Lana Kārkluvāka, dvīņumāsas Linda un Dana, kā arī palīdzēja mūsu draugi un paziņas.

Dagnija Lepere, 12. a klases skolniece, Smaids dalībniece

Latvijā

Jūlija pēdējās dienās valsts piedzīvoja karstuma rekordu — dienā gaisa temperatūra sasniedza plus 30 — 34 grādus pēc Celsija.

Jūlija beigās vairākas diennaktis ugunsdzēsēji Ušura purvā Gulbenes rajonā cīnījās ar uguni.

6. augustā Latvijā oficiāli sākās priekšvēlēšanu laiks (Saeimas vēlēšanas 5. oktobrī).

6. augustā Centrālā vēlēšanu komisija, beidzot pieņemot sarakstus Saeimas vēlēšanām, paziņoja, ka uz 100 deputātu vietām pieteikts 21 saraksts no vairāk nekā 30 partijām — vairāk nekā 1000 kandidātu (vēlāk palika 20 sarakstu).

9. augustā 825. gadadienu svinēja Latgales vecākā pilsēta Ludza.

11. augustā tradicionālajā mūzikas festivālā *Liepājas dzintars* uzvarēja grupa *Mame* no Rīgas.

No 10. līdz 13. augustam Rēzeknē norisinājās otrā Pasaules latgaliešu konference.

15. augustā Aglonā pulcējās tūkstošiem svētečnieku, lai godinātu Visvētākās Jaunavas Marijas debesis uzņemšanu.

Paaugstinātas ugunsbīstamības dēļ **augusta vidū** Rīgas dome aizliedza apmeklēt galvaspilsētas mežus un purvus.

20. augustā Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa aizliedza LSDSP biedram Jānim Ādamsonam kandidēt Saeimas vēlēšanās.

Šā gada augusts Latvijā bijis pats sausākais pēdējo 120 gadu laikā.

No 1. septembra, iepērkoties ar norēķinu karti par vairāk nekā Ls 150, pircējam jābūt gatavam uzrādīt pasi vai autovadītāja apliecību.

Pasaulē

5. augustā ANO Ģenerālā Asambleja pieprasīja Izraēlai nekavējoties izvest karaspēku no palestīniešu apdzīvotajām vietām un abām karojošām pusēm pārtraukt vardarbību pret civiliedzīvotājiem.

6. un 7. augustā Vāciju, Austriju un Itāliju piemeklēja spēcīgākās lietavas pēdējo pārdesmit gadu laikā.

Augusta vidū plūdu dēļ evakuēja Prāgas (Čehija) un Drēzdenes (Vācija) iedzīvotājus; plūdi nodarīja lielus postījumus arī Ķīnā.

10. augustā Eiropas čempionātā vieglatlētikā otro vietu 110 metru barjerskrējienā ieguva Latvijas pārstāvis Staņislavs Olijars.

No 16. līdz 19. augustam pāvests Jānis Pāvils II apceļoja dzimto Poliju.

18. augustā Krievija paziņoja par iespējamo ekonomiskās un tirdznieciskās sadarbības līgumu ar Irāku.

19. augustā Luksemburgas dārzā Parīzē (Francija) atklāja Ilmāra Blumberga personālizstādi *Aīda — Burvju flauta*.

19. augustā notika viena no lielākajām helikopteru katastrofām pasaulē — Čečenijā avarējot Krievijas militārajam helikopteram, dzīvību zaudēja vairāk nekā 110 cilvēku.

23. augustā Gruzija paziņoja, ka šajā dienā Krievijas lidmašīnas bombardējušas Gruzijas teritoriju.

26. augustā Johannesburgā (Dienvidāfrika) sākās viena no lielākajām pasaules valstu konferencēm, kas vēlta planētas vides, tautsaimniecības un attīstības jautājumiem un uzlūkojama par 1992. gada Riodežaneiro konferences turpinājumu.

Ciemos

SABDAGAS

Braucot no Dundagas uz Ģibzdi, no *Ciemgaļu* laukiem līdz *Medzeriem* ceļa labo pusi no putekļiem un nelūgtiem skatieniem sargā ķirši. Tos Latvijas brīvvalsts laikā stādījis turīgais *Medzeru* saimnieks Kārlis Burnevics, toreiz izslavēta ābeļu un ķiršu dārza īpašnieks. Tomēr — kam ceļmalā ķirši? Nenoskārstai vajadzībai? Visu priekam? Sen vairs nav *Medzeru* saimnieka, kam to pavaicāt.

Vācu laikā un kolhoza gados Sabdagas piedzīvojušas gandrīz vai neticamu rosību. Ciemā mājvietu radusi pagasta valde, skola, banka (kara laikā), padomju laikā — kolhoza kantoris, klubs, bibliotēka, *Jaunarājos* spēlētās ludziņas un rādīts ceļojošais kino, kopā svinēti Jāņi un spriestas literārās tiesas!

Ciems, kam ģeogrāfiskā ziņā laimējies atrasties dižceļa malā, nav no panīkušajiem arī tagad. Skolēnus un citus kustīgākus sabdadzniekus darbadienu rītos uz Dundagas centru un pēcpusdienās atpakaļ izvadā autobuss. Tomēr izsūtīšanas un meliorācijas kaplis no Sabdagu zemes izravējis gan daudzus cilvēkus, gan mājokļus. Kas nu tagad ir reiz turīgā *Medzeri*?

Taču *Medzeru* saimnieka stādītie, nu jau laikam septiņdesmitgadīgie ķirši pavasaros joprojām zied baltin baltī un vasaras vidū priecē garām braucējus un gājējus, jo īpaši puīšļus un traktoristus — cilvēkus, kuriem vieglāk piekļūt pasikajām, tomēr kārdinošajām ogām. Nekas, nākamgad ziedēs atkal.

SENENOS LAIKOS

1290. g. dokumentā sakarā ar strīdu starp Kursas bīskapu un Rīgas domkapitulu starp pēdējam piederošām vietām in *regionibus Donedange et Thargele* minēta arī *Sebdagen*. (Arheoloģija un Etnogrāfija XVI. R.: 1994, 151. - 159. lpp. V. Pavulāne. Raksītos vēstures avotos minētās apdzīvotās vietas Kurzemē 13. gadsimtā [Miera Kurša])

SABDAGU CIEMA MĀJAS

(pēc Friča Īvnieka, 1933. g.)
Vecsaimniecības: *Ābolkalni, Blāķi — Kuļķi, Ciemgaļi, Dižkeiri — Bētas, Jaunarāji, Kuļķi, Mazkeiri, Medzeri, Zāgi — Ciemgaļi, Strandī — Biķenieki.*

Sadalītas vecsaimniecības: *Ābolkalni — Ābolkalni, Mežmales, Valdzeri, Vītnes; Jaunarāji — Jaunarāji, Birmāles; Mazkeiri — Mazkeiri, Kraujas.*

Mazmāja: *Zāgi — Ciemgaļi (Strandīni, Zāgu Kalēji).*

Mežsargu māja: *Tūļi (Dižsargi).*
Kārļu ciema mājas (tagad Sabdagu teritorijā)

Bij. Sabdagu ciema valēnieku zemes jaunsaimnieki: *Jaunbērziņi, Mežmaļi, Mucenieki, Priekškalni, Pumpuri (Jaunpumpuri), Purkalni, Ratnieki, Stāvakmeņi, Upeštieci, Vecupes, Vītnes, Zemiņi.*

DIVDESMITĀ GADSIMTA SĀKUMĀ

Diāna Siliņa, dzīvo *Ciemgaļos* no 1993. g. līdz šim laikam: "Pirmā pasaules kara laikā pie mūsu mājām vācieši uztaisījuši ērberģi. Vecāmma atcerējās, ka viņu, mazu meitenīti, vācieši ņēmuši uz zirga izjādē. Oficiers iznāc, pārvelk zirgam ar baltu kabatlakatiņu pāri, lai redzētu, vai kārtīgi notūrīts. Zirgi tā noberzti, ka spīd."

Uz Ķīnu glābt brāli

Vecie sabdadznieki zina stāstīt, ka brāļi Jaunkalni no *Mazkeiriem* pirms gadiem astoņdesmit aizceļojuši uz Ķīnu. Viens no viņiem vēlāk atgriezies, apprecējies un strādājis Dundagā pie aptiekāra Sinkas par mācekli.

Māra Jaunkalne, vācu laikā dzīvojusi *Kraujās*: "Mans tēvabrālis (vārdu neatceros) bija iesaukts cara armijā un piedalījās Pirmajā pasaules karā. Kaut kā viņš nokļuva Ķīnā un tur smagi saslima ar tīfu. Viņam bija izdevies nosūtīt ziņu uz Latviju. Mans tēvs Fricis, toreiz apmēram divdesmitgadīgs jauneklis, nolēma

doties uz Ķīnu brāli glābt. Tēvs par to daudz nestāstīja, jo nebija no runājamajiem. Brāli gan saticis, diemžēl viņš drīz nomiris. Bet tēvs palicis Ķīnā gadus septiņus, apguvis ķīniešu valodu un beidzis farmācijas skolu. Man vēl tagad glabājas Ķīnā izdots diploms — viss hieroglifu rakstā. Atgriezies Latvijā, tēvs Jaunpilī atvēra savu aptieku. Mēs, trīs bērni, izskolojāmies par ārstiem."

Mazs, viennēr ar saliektu roku

Ilga Veinberga (Ozoliņkēvica), no dzimšanas 1932. g. līdz šai dienai dzīvo *Kraujās*: "Mans tēvs Edvarts Ozoliņkēvics bija muižas kalpa dēls. Iestājās latviešu strēlniekos, Zemgales pulkā. Piedalījās Ziemassvētku kaujās, pēc tam pilsoņu karā Krievijā. Teica, ka briesmīgs ir karš. Laikam jau arī Ļeņinu bija sargājis. Stāstīja, kā Ļeņins nācis — ar tādu *žlobeni* galvā, un vienu roku allaž saliektu turējis. Viņam tāds ieradums bijis. Krievu laikos tēvu dikti sauca uz skolu, bet viņš negribēja, — kāpēc? Latvijas laikā darbojās pagasta valdē. Kolhoza gados bija mežsargs, fermu pārzinis un veterinārārstis."

CIEMS BRĪVVALSTS LAIKOS

Amatnieki un muzikanti
Edgars Siliņš, dz. 1936. g., līdz 1948. g. dzīvojis *Ciemgaļos*, no 1999. g. — atjaunotajos *Ciemgaļos*: "Zirglietas taisīja valīnieks Ernests Auza. Arī muzikants bija, spēlēja ermoņikas. Mans tēvs Fricis orķestrī spēlēja.
Krievu laikos *Zāgos* dzīvoja Baltiņu Tenis. Kad uztaisīja dūšu, tad tā spēlēja vijoli, ka tai vairs nevienas stīgas nebija."

Maigonis Beike, dz. un dzīvojis *Birmāļos* no 1932. līdz 1960. g.: "Mans tēvs [Arvīds Beike] bija galdnieks. Sinkam aptiekā uztaisīja visas letes un skapjus. Pa ziemu taisīja logus un durvis, vasarā apstrādāja zemi. Bija ēvelgalds, koka virpa, dažādi citi darbarīki. Kad vecs kļuva, instrumentus atdeva vidusskolai."
Vera Kajaka (Beike), kopš dzimšanas 1939. g. dzīvo *Birmāļos* (1920. gados no *Jaunarājiem* atdalīta zeme): "Savām mājām tēvs [Arvīds Beike] pats meistarēja durvis un logus. Vismaz viena tēva taisīta gulta un viens logs [*Birmāļos*] ir saglabājusies."

Sabdagās bijusi viena smēde, kalēji — Besers un Plešs. Krievu lai-

DUNDADZNIKS

kos *Jaunarājos* dzīvoja kurpniekmeistars Bogdanovs.

Vīgriežupīte un vēži

E. S.: "Vēžus kādreiz spaiņiem zvejoja ārā. Atceros, ka pļavā vilcināju sienu uz lapām. Eju rokas mazgāt, kā ielieku ūdenī, uzreiz vēzis pirkstā iekšā. Es pārbijos! Tagad vēži nav manīti."

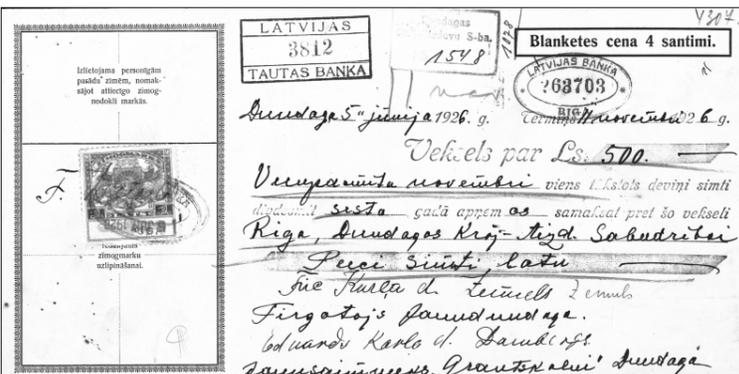
Kā Siliņu senči precējās

D. S.: "Manai tēva mātes mātei Emīlijai, kas dzīvoja Sausteres ciema *Eniņos*, jaunībā bijuši divi gruntīgi ņēmēji: *Mesteru* saimnieks no Labdzeres un *Ciemgaļu* saimnieks no Sabdagām. Viņa nav varējusi izšķirties, pie kura iet. Tēvs teicis: "Ej, meitiņ, labāk pie Ciemgaļa, tā māja ceļa malā, kur tad Mesteram — meža iekšā! Emīlija tēvam paklausījusi, un tā nu viņas pēcteči dzīvo Sabdagās, nevis Labdzērē."

Jocīgais Lintenbergs

E. S.: "Kaimiņos pāri ceļam, Kārļciemā, dzīvoja Lintenbergs. Nevienu talku nelaida garām, bez viņa nekāda jautrība nebija. Viņš Dundagā pārdeva papirosus un bija liels savā garā. "Kas jūs, zemnieki, tādi esat!" viņš teica. Bija skops ka bail. Bet, ja viņu piedzirdināja, tad visu atdeva.

Reiz Lintenbergs sadomājās precēties. Atnāk pie maniem vecākiem, lai ejot par dižvedējiem. Ko darīs, jāiet. Toreiz laulāja baznīcā. Kad prasa jāvārdu, līgava pasaka, bet Lintenbergs klusē. Mācītājs vaicā vienreiz, otrreiz. Uzreiz tēvs dod dunku sānos. Nu nobļaujās "Jā!" ka visa baznīca skan. Kad pārbrauc mājās, tēvs jautā, kas bijis. "Kā es varēju teikt "jā", ja baznīcā stāvēja tāda skaista meitene, es ar viņu saskatījos!" Viņš bija tāds joks.

■ *Birmāļos* vācu laikā bija banka. Vekselus un dažādus citus bankas dokumentus mājas bēniņos var uziet joprojām.

Kāpj no kāzu ratiem ārā un lielā eglē augšā. Un nenāk zemē! Nu viņu lūdzas. Muzikanti spēlē, jaunā sieva apakšā. Mans tēvs saka: "Ja tu nekāpši zemē, ņems lielo zāgu un laidīs nost!" Šis nāk kā kaķis lejā."

Spoku stāsts ar labām beigām

E. S.: "Šo notikumu stāstīja mana vecāmaite, bet es tam neticu!

Reiz pie mana vectēva Jaņa atbraucis kaimiņš Ābeļkalns un Einfelds, kas dzīvoja mājā pie pašiem Sabdagu kapiem (tagad tur palicis tikai šķūnis) un pelnījās, jūmtus sizdams. Visi kopā iedzēruši un spēlējuši kārtis. Vārds pa vārdam, sāk lielties. Einfelds teic: "Tu zini, ka es varu miroņus no kapiem izsaukt?" Ābeļkalns, kas bija bramanīgs vecis, smejas: "He, hē, ko tu te muld' (viņš gan prastāk teicis), neko tu nevari!" Sāk strīdēties. Labs ir, ies uz Einfelda mājām. Bet vajag vēl vienu liecinieku — Jani. Vecmamma lamājas, lai neiet. Vectēvs bija prātīgs vīrs, bet viņam arī ziņkārbība. Aiziet. Iet mājā, kas pie pašiem kapiem. Aiztaisa visus logus, slēdges ciet, durvis aizslēdz. Uzdedzina sveci. Einfelds pa-

ņem melnu grāmatu ar baltiem burtiem un sāk no tās kaut ko bobināt. Bobina, bobina, uzreiz parādās tādas baltas svītras pa istabu. Aizvien vairāk, aizvien vairāk, beigās vairs elpu nevar dabūt. Ābeļkalns kā liekas logā iekšā, tā ar visiem slēgciem ārā, Janis pakaļ. Vecāmma saka, man vīrs taču prātīgs vecis, bet nu aiz muguras dreb kā apšu lapa."

Bagātā Medzera zelta zeķe

E. S.: "Mesteram [Labdzeres ciemā] bija radniecība ar Medzeru. Reiz Medzeram pamučušas govīs un iegājušas Mesteru laukā. Mesters iet izrēķināties — lai maksā ciet! Medzers paskatījies, aizgājis, tad atgriezies ar zeķi — tā pilna ar zelta naudu — un metis galdā: "Nabags, ņem, cik tev vajag!" Mesteram palicis kauns, tas pa durvīm ārā. Tā man vecāmma stāstīja.

Citreiz Medzeram zeķe ar visu naudu pazudusi. Izmeklējas visās malās, nav. Saņemtas un brauc uz Rīgu pie gaišreģa Finka. Finks teicis: "Mīļo cilvēk, brauc pa fiksam uz māju, citādi to naudu nedabūsi!" Labi, bet Finks nepasaka, kur nauda atrodas. Medzers pārbrauc, un mūrnieki, ar kuriem viņš iepriekš sarunājis jaukt krāsni ārā, jau tikuši līdz aizoderei, kur zeķe arī iekritusi. Medzers to atrod.

miem. Tas bija 1930. gadu beigās, man liekas. Himnai bija arī melnīšs. Dziedāja talkās, kad ierāvuši. Es arī māku [dzied].

*Medzer uzjūd savu Jank
Un tad brauc uz Dundags bank,
Izņem dažus simtņiekus, papūrus
un dukātus.*

*Mežmāls Bībel roke tur,
Tas no visiem grēkiem bur.*

*Ābeļkallans stīvs kā rags,
Bet uz meitam varen traks.*

*Ciemgals iesol šim un tam,
Lai to Zāg par prezident ceļ.*

*Strand liekas bušņiks būt,
Liek tam Vīksam ķitel sūt.*

*Jaundres brauc ar apšu malk,
Krustam šķērsam redeles.*

*Kuļķs tas ir goda vīrs,
Kas no visiem grēkiem tīrs.*

*Ķeiram ir tāda sieva,
Kas no rītem nesmejas.*

*Straumēns daudzās meitas mīl,
Bet tās visas tas pievīl.*

*Krauj negrib saimnieks būt,
Iet uz mēž, lai mežciūks gūt.*

*Birmāls tas tik pere sārs,
Svētdiens diene dedzan zārs.*

*Bērt brauc ar pukšēn zirgu
Tēvu tēvu vērzeles.*

*Blāķs māk uz notem spēlt,
Jaunes Lintmans nesaprot.*

*Tūls apaun Gustam kājs,
Lai tas var uz Talsēm braukt.*

Pa Jāņiem un pa Ziemassvētkiem

E. S.: "Pie Paremiem *Mežmaļos* pa Ziemassvētkiem pulcējās ciema ļaudis. Paremi bija baptisti, viennēr dedzināja eglīti. Bērni skaitīja pantiņus. Kas lielāku noskaitīja, tas dabūja lielāku paciņu. Pa Jāņiem *Zāgos* Ozolkalnā taisīja jāņuguni. Ozols vēl ir palicis."

VĀCU LAIKI

I. V.: "Vācu laikā pārcēlāmieši uz *Mazkeiriem*, jo tie stāvēja tukši. Te, *Kraujās*, iekārtojās pagasta valde. Pagasta priekšnieks bija Kārlis Rozenfelds, saukts Grīvkārlis, jo viņš nāca no *Grīvu* mājām. Ceļi bija vēl sliktāki nekā tagad. Kara beigās pagasta valdi pārcēla uz pili."

M. B.: "*Kraujās* uzreiz ievilkta telefonu. Pagasta mājā strādāja seši septiņi sievieši, arī Ostupu Emma."

M. B.: "*Bērlejšs* kara laikā divus gadus bija skola, pirmās četras klases. Es ar basām kājām varēju aiziet."

Indra Beike (Pelde), dzīvojusi *Mazblāķos* līdz 1962. g., bijusi fermas pārzine: "Bērnus mācīja Grīnfelēdi no Rīgas — tēvs, māte Lonija un

■ Sabdagu teātra ievērojamākās aktrises Aina Bērleja — Dravniece un Ilga Ozoliņkēvica — Veinberga.

Foto no M. un I. Beiku personiskā arhīva.

meita Mirdza. Mēbeles no mājas bija izvērtas ārā, atvesti skolas soli un tāfele. Mācījās pa divām klasēm kopā.

M. B.: “*Birzmaļos* iekārtoja banku. Mans tēvs Arvīds, kurš jau agrāk bija tādu darbu strādājis, bija bankas pārvaldnieks. Pie mums brauca vīri, rakstīja aizņēmumus. Pēc tam vekseli pažobēlēs mētajās gadiem ilgi.”

E. S.: “Mums vācu laikā varēja iziet plāni. Vienreiz kopā sanākuši mans tēvs, kaimiņš Apsalonu Ansis un Brumfelds no Labdzeres. Kaimiņš saka, kas tie vācieši par cilvēkiem!? Brumfelds uzreiz prom. Pēc kādas stundas Brumfelds ar žandarmiem klāt: “Kurš tā par vāciešiem teicis?” Brumfelds sastājās, ka mēs partizānus atbalstot, ka ieročus turēt. Mana māte vāciski prasa: “Kas par lietu? Kur ir tie partizāni? Lai parāda!” Viņa bija *bedovai* sieva. Kā ķēra koku, kā lika Brumfeldam pa muguru, tā koks krustām pušu. Žandarms skatās ar lielām acīm. Māte vēl stāsta, ka pie mums brauc vācu komandanti, citi vācieši. (Komandants dzīvoja *Jaunarājos*, Tūļu līkumā viņu nošāva.) Žandarms klausās, klausās un tad liek ar pipku Brumfeldam pa muguru, pēc tam mašīnā iekšā un prom.

Citreiz atkal bija tā. Iebrauc vācieši — vājš naktsmāju. Viņu vidū arī viens krievs, varbūt vlasovietis, par Ivanu sauca. Naktī vācieši uz maiņām sargā. Redz, ka nāk no meža baltos tērpos ar ieročiem uz mūsu pusi. Ivans griež zobus, granāta rokā, novāks visus. Man jau likās, ka elle būs. Es gultapakšā paslēpos, domāju, ka tur būs drošāk. Par laimi, vācu leitnants aukstasinīgs, teica: “Stāvi mierīgs, jānoskaidro.” Izrādās, ka nācēji bija vācu žandarmi. Ja būtu gājis vaļā, tad no mājas nekas nebūtu palicis pāri.

Leģionā aizgāja Bērtas dēli un Kārlis no *Strandiem* — brīvprātīgi. Atceros, ka reiz vācieši savāca lopus. Ieiet pie *Strandiem*. Kārlis mājās, izvelk pistoli: “Jūs, aizmugures žurkas, ja jūs nepazudīsiet, es jūs nošāšu kā suņus!” Un nepaņēma govīs!

Atceros divus gājienus [pa lielceļu]: kad lopus dzina prom uz Ventspili un kad — ebrejus. Kolonna tāda, ka ne gala, ne malas. Vecāmamma gāja un meta [gūstekņiem] maizi. Pēc tam daži bija izmukuši.

Kad krievs ienāca, gāja šausmīga krievu ķēde un savāca visus vīriešus, sākot no astoņpadsmitgadīgiem. Pēc tam palaida atpakaļ. *Liepkalnu* dēls

muka, viņu laikam sašāva.”

I. V.: “Mans brālis Roberts 1944. gadā aizbrauca uz Zviedriju. Viņam toreiz bija 18 gadu, man — divpadsmit. Izšķīrāmies uz mūžu. Viņš Zviedrijā kļuva par mācītāju. Tagad saņem pensiju. Nesen saņēmu kārtējo vēstuli. Viens pats dzīvo, vecs un slims.”

No Voldemāra Vēža atmiņām (sakārtojis un publicējis Ernests Ābols)

“1944. g. 7. augusts. Uz *Sabdagas ceļa* dzirdami šāvieni un pat šautenes kārtas. Tas vēl agri, ap 7.00. Esot kaut kur bijuši partizāni. .. 1945. g. 5. februāris. .. Ar trim zirgiem dodamies ceļā. Es labi tālu aizskrienu priekšā. Šaipus *Priedaines* drausmīgs plakāts: “Uzmanību! Bandu briesmas! Četrus ieročus turēt šaušanas gatavībā!” .. Beidzot tomēr ar krēslu sasniedzam *Sabdagas kapus*. Vācu patruļa mūs aptur. Eglīšam nav pasas. Sievai pavisam jauna. Es steigā nevaru vāku sameklēt. Mūs, vīrišķus, aizved uz aptures telpām noskaidrot personību. ..”

IZSŪTĪŠANA
E. S.: “Abus vecākus un brāli 1949. g. apcietināja. Tēvs Ulmanlākos bija aizsargos, gan tikai pūtēju orķestrī. Tēvs ar brāli nokļuva *Mordovijā*, māte — *Magadānā*. Mūs ar vecomāti tajā pašā gadā izsūtīja uz Omsku. Es atgriezos 1958. gadā.”
1949. g. nometināti lēģerī: Nusbaums Valdis (*Kulki*), Ostups Ansis (*Straumēni*), Siliņi — Marta, Fricis, Kārlis (*Ciemgaļi*); **1949. g. nometināti Sibīrijā:** Siliņi — Emilija, Edgars (*Ķīri**), Ostupi — Žanis, Elza, Jānis, Juris (*Jokumi**), Anševici — Vilma, Edgars, Aina, Ansis, Dzidra, Karlone Klāra (*Jaunarāji**), Strazdiņi — Teodors, Berta (*Dižķeiri*), Drafeni — Ansis, Zelma (*Tūli*). Strazdiņi un Drafeni ir minēti oficiālā sarakstā (Latvijas arhīvi, Nr. 4, pielikums *Represēto saraksts 1949*, LVA, 1995). Ar * apzīmēts — šajās mājās cilvēki atradušies izvešanas brīdī, bet tās nav viņu īstās mājas.

IZSŪTĪŠANA

KOLHOZA LAIKI
E. S.: “1948. g. dibināja kolhozu. Mūs izlika ārā no mājām, aizgājām pie *Ķīriem* Vādzē. Pa mūsu Sibīrijas laiku *Ciemgaļus* noārdīja.”

I. V.: “Kolhoza sākums bija grūts, govīs aiz astēm cēla augšā. Uz mežu brauca silu plaut. Kas tad sils ir? Es strādāju lauku brigādē par slaucēju, cūkkopi, teļkopi, kumelkopi.”

V. K.: “Iesākumā maksāja kapeikas. Deva graudus, vienu gadu — cukuru vai medu. Paši sev sienu vāca pa tumsu, pa nakti. Kad pabeidzu 7. klasi, vecāki teica, ka jāstrādā. Sāku tēvam kantorī par palīgu, tad lauku brigādē, vēlāk aizsūtīja uz piena analīzes kontrolasistenta kursiem, pēcāk strādāju par brigadiera palīgu, zootehniķi.”

Tēvs bija arī brigadieris. Ar zirgu plaujmašīnu plāva labību, sievas ar rokām sēja kūlīšus. Brigadierim Piņķim bija jaunākas sievas, tēvam —

vecās, viņas iesauca par *komjauniešu* brigādi. Autobuss uz Dundagu pēckāra gados negāja.”

Pie skala gaismas

V. K.: “Līdz 1960. gadiem elektrības nebija. Vasarā trijos naktī ar zirgiem vilcināja sienu, jo dienā nāca dunduri. Lai redzētu, sakarināja luksturus.”

Pēc kara izmantoja petrolejas lampas. Bet petroleja bija padārģa, naudas trūka, tāpēc dedzināja arī skalus. Kad mamma plucināja vilnu, man tie bija jāmaina. Pie durvīm atradās tureklis. Skali dega minūtēs desmit — pabiezi, bez sveķa. Tēvs pats tos plēsa. (Viņš arī grozus pina.)

Mums elektrību ievilka no ciema mājām pēdējiem. *Jaunarājiem* vispirms, tad viss ciems gāja skafīties.”

Priekšsēdētāju virtene

I. V.: “Pats pirmais kolhozs mums bija *I. Maijs* (citu atmiņās — *9. Maijs*), un pirmais priekšsēdētājs — Edvarts Bērleja no *Mēlēm*. Staigāja ar postalām kājās. Bet ilgi vis nebija. “Es jau nav mulķis,” viņš teica. Priekšsēdētājs Goršanovs bija viens briesmīgs. Latviski jau lauzījās, bet nekad “labrīt!” neteica, pirmais bija lamuvārds. Viņš bija pats pēdējais. (Citu atmiņās *briesmīgais* bijis Jegorovs.)

M. B.: “Pēc Bērleja bija Nieldols, tad Blusiņa.”

I. B.: “Nējaukais bija Jegorovs. Tas bija nelabs, voi man šes! Brauca ar savām divričkām — tā mēs viņa ratus saucām — un trenkāja vecenes no mājām uz plāvu. Petkevičs bija tāds lādžīgāks.”

M. B.: “Sadzīvot varēja ar vi-

Jaunarājos likvidēja, toties tur ierīkoja bibliotēku, darbojās klubs, rādīja ceļojošo kino. Apmēram gadus trīs, no 1955. līdz 1957. gadam, bibliotēkāres Irmas Dēringas vadībā sabdadznieki *Jaunarājos* spēlēja teātri.

Skatuve bija iekārtota uz *Mazķeiru* pusi. Lielākoties iestudēja nelielus skečus. Ludziņas izrādīja par brīvu, un tās pulcēja pilnu zāli (ap piecdesmit skafītāju). **M. B.:** “Kad bija gada atskaite, tad rīkoja balli trīs dienas no vietas, arī teātri spēlēja.” Galvenās aktrises bija Aina Bērleja (vēlāk Dravniece) un Ilga Veinberga (dz. Ozoliņkēvica), kas bija arī liela dziedātāja. **I. V.:** “Pēdējā luga bija “Ziņģu Ješkas uzvara”. Ar to mēs mocījāmies. Teātri spēlēja Edgars Zvejnieks no Ģibzdes, vēl no citiem ciemiem.” Vismaz par reizi teātrim jāvārdi teica kolhoza grāmatvedis un vēlāk brigadieris Arvīds Beike un viņa dēls Maigonis. **I. B.:** “Teātri darbojās brigadiere Jautra Siliņa (dz. Apsalone) un agronoms Ilgonis Līdums.” **V. K.:** “Man toreiz bija padomsit gadu. Atceros, kā spēlējām kopā ar Herbertu Veinbergu. Lomai vajadzēja lielu koka karoti. Es paņēmu vecmamma pavārnīcu, — tā karote vēl tagad ir saglabājusies. Ludziņas, pārsvarā mazus skečus, izrādījām arī ārpus Sabdagām — Ģibzdē (tur bija klubs, tā māja nav saglabājusies), Pobužos, Cīruļos.”

M. B.: “*Jaunarājos* rādīja ceļojošo kino — filmas par Čapajevu un Kubaņas kazakiem. Kino gan bija par maksu.”

Jānis Lodziņš, dz. 1921. g., no 1962. līdz 2001. g. dzīvojis *Dižcēģos*: “Es noskatījos “Salnu pavasarī”.”

M. B.: “*Medzeru* dārzs tagad jau vecs. Kādreiz tur pus Dundaga brauca [pēc augļiem].”

CIEMS TAGAD
E. S.: “*Ciemgaļiem* tāds nosaukums, jo te ciema gals. Es daudzreiz domāju, kur [maniem senčiem] tik daudz zemes bija — diviem brāļiem, Jānim un Kārlim [pāri ceļam *Zāģos*], katram pa 80 ha. Tātad manam vecvecēvam jau bijuši 160 ha. Kā kungu laikā varēja tik daudz dabūt? Vecumā *Zāģis* visu norakstījis manai mammai.

Kad apprecējos, pārcēlos uz Vārvi. Te atgriezies pirms trim gadiem, kad sieva nomira.

Tagad vismaz brīvība, var ar savu zemi darīt, ko grib. Es drusku lopus turu, miežus iesēju, pārējo apstrādā SIA *Dundaga*. Kad vajag, palīdz ar tehniku. Man pavisam deviņi lopī, to skaitā jaunlopi. Pienu nododam. Ja rēķina, cik dabū, tad gandrīz neatmaksājas. Bet ir pierasts. Kad paliks vecāks, tad nevarēs.”

I. V.: “Mammai *Krauju* zemi piešķīra kā mantojumu no *Mazķeiriem*, kur vecmamma bija saimniece. Nu jau trīs gadus lopus vairs neturam. Nav spēka.”

Veru Kajaku, kas tagad strādā par sargu Dundagā, sastopu mājās, jaucot nost veco sildmūri. Ar laiku būtu jāmaina arī jumts, kas pirms gadiem pieciem cietis ugunsgrēkā... Toties ceļš uz šejieni labs, un Kajakas kundze saka īsi: “Pagasts pabeidza. Cepuri nost!” *Birzmaļu* saimniece dzīvo kopā ar dēla ģimeni, māju piečoalo četri mazbērni. Uz palikšanu pošas arī kaimiņu *Mazķeiru* saimniece Ivars Feldentāls. Atjaunotas *Ciemgaļu* mājas.

Bet par daudzām vairs tikai atmiņās.

VIETVĀRDI
Plāvu nosaukumi: Zāģu vašels, Zāģu rušķis, Ciemgaļu rušķis, Ķipleja, Garaste; *ūdeņu nosaukumi:* Vīģriežupīte, Zāģu vanna; *koku nosaukumi:* Storkozols; *vieta Ciemgaļu mežā* — Gaterplacis —, kur 1930. gadu beigās atradies gateris; šo vietu Sīmam iznomājis Ciemgals.

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta sagatavošanā I. Abajam, M. un I. Beikēm, M. Jaunkalniem, V. Kajakai, I. Leistmanei, J. Lodziņam, D. un E. Siliņiem, I. Veinberģiem.

■ *Jaunarājos*, 1960. gadi. No kreisās: Lauma Kronberga, Vera Beike - Kajaka, Jautra Apsalone - Siliņa, Indra Pelde - Beike, Staņislavs Bogdanovičs, nezinašs, Juris Ostups, Edgars Kronbergs un Alfrēds Koks.

Foto no M. un I. Beiku personiskā arhīva.

siem. Goršanovs atnāca no Rīgas, kad bija *trīsdesmittūkstošnieku kustība* — partijniekus norīkoja uz *zemēm*. No lauksaimniecības viņš neko nesaprata. Sabdagās un Labdzerē zeme arī švaka, diez kādā labība neauga. Bet Goršanovs bija apsviedīgs. Sazāģēja ozolu blukus [pie *Mēlēm*]. — **V. K.:** uz Centrāltirgu Rīgā prom [gaļaus dēlīšiem]. — **V. K.:** kolhozom — nauda. Vēlāk viņš aizgāja uz Rīgu atpakaļ.”

D. S.: “Laikam 1960. g. sākumā kolhoza priekšsēdētāja bija Lūcija Indriksone, viņu sauca par māti. Ļoti laba bija, daudz līdzēja kolhozniekiem.”

I. B.: “Tas bija *Brīvās straumes* laiks. Vienreizēja sieva bija, ļoti laba. Diez vai tagad tāds cilvēks vairs ir. Grūtos brīžos mācēja palīdzēt.”

M. B.: “Prata ar visiem vīriem sarunāt, visi dzērāji viņu klausīja.”

Klubs, teātris, bibliotēka, literārās tiesas
Pirmais kolhozs Sabdagās bija *9. Maijs*, tad *Boļševiks*, pēc tam nodibinājās *Brīvā straume*, vairākiem kolhoziem apvienojoties. Tad kantori

I. V.: “Jauniešiem bija labi. Katru sestdienas vakaru klubā balle. Jāņus svinēja *Strandu* dārzā un arī mūsu mājā, *Kraujās*.”

V. K.: “Kolhoza klubā pat dancot mūs mācīja. Kantora laikos bibliotēka atradās *Mesteros*. No piecdesmito gadu vidus bibliotēku iekārtoja *Jaunarājos*. Vadītāja Irma Dēringa no *Stiebrim* (Sumburciema) brauca katru dienu. Pēc viņas septiņdesmito gadu beigās strādāja Ina Eihlere.”

I. V.: “Sākumā grāmatu nebija daudz, bet tās sadāvināja.”

I. B.: “Dēringa rīkoja toreiz populārās literārās tiesas. Klausīties varēja iet visi, vajadzēja tikai grāmatu izlasīt, lai saprastu.” **M. B.:** “Darba negatīvajam varonim bija savs prokurors un aizstāvis. Vecais Zadiņš vienmēr tur piedalījās, tāpat Aina Šleinerre. Kurš katrs jau to nevarēja. Man liekas, ka apsprieda “Lazdu laipu” un “Kolumba mazdēlus”.

Dundaga svin

Spogulīt, spogulīt...

6. jūliju gaidu ar nepacietību. Pirmie Dundagas svētki! Visvairāk mani ziņkāro umurkumura stabs. Gandrīz ar kaunu jāatzīst, ka līdz šim par to esmu tikai lasījis, redzējis filmās un teātrī. Bet nu — īsts, slidens, tirgus placī, ar kārdinošiem maisiņiem pašā galā.

Pagasta tēvs Gunārs Laicāns aicina, lai dunētu Dundaga, un sola šādus svētkus ne retāk kā reizi trīs gados, cits Gunārs — šoreiz *Ābrams* —, iejuties vadītāja lomā, pievērs uzmanību svarīgākajām izdarībām. Viss arī nīrbēt nīrb, kustas un notiek. Tirgus laukums līdz pēdējam piepildīts ar dažnedažādu trokšņainu, labvēlīgu *-šamu* — pirkšanu, pārdošanu, dejošanu, dziedāšanu, zīlēšanu, spriešanu, gaidīšanu. Tas viss pieder pie lietas. Arī šo rindiņu autors lūko uzvest cepuri mērķī. Nesanāk! Ak, ja mērķis būtu kāda ievērojama Dundagas varavīra galva... Kas zina, tad varbūt laimētos, bet šoreiz — nekā! Toties ir karatē un līnīdeju paraugdemonstrējumi, pagasta jauktā kora dziesmas, veiksmīgie un neveiksmīgie

umurkumura kāpēji, ģimenes stafete "Vai tu pazīsti Dundagu?" Grīnīšu ģimenes vislabākajā izpildījumā. Cieņīgi kalsnavieši nodejo "Pērkon-danci", bet pārkonu, par laimi, nepie-sauc. Muzikanti no Cēsīm vēlāk jūsmo par vietējo publiku.

Ir vēl izjādes ar zirgiem pils parkā, ir sporta sacīkstes vidusskolas stadionā un tam blakus — zibensturnīrs šahā (un veterāns Kārlis Vitmanis, kura spēlē joprojām jūtams krampis, partiju starplaikos pagūst izstāstīt, kā savulaik Leopolds Melherts cepis maizi un reizē spēlējis *uz aklo*), ir bērniem izlēkā-šanās pa uzpūstajām gumijām un cita lielpilsētu kāruma — saldās vates — baudīšana, bet bērnu dārza zālītē gau-mīgs izklaides notikums pieauguša-jiem — vietējā "Mīni mani" paveids ar žūriju, kas ņemas vaiga sviedos. Vai jūs zināt, ko krāj jūsu kaimiņi?

Bet tad nāk vakars. Desmitos pili izsludināta izrāde ar aktrises Karinas Tatārinovas piedalīšanos. Uzmaniņš jeb pieredzējušāks teātra mākslas cie-

nītājs saprastu — tātad paredzēts nevis *action*, nevis tingeltangelis, bet nopietns VIENA AKTIERA TEĀTRIS.

ses, viņas aicinātāju un vakara rīkotāju vai bērnu un pusaudžu, kas, ieradušies pēc "aizej tur, nezin kur" principa un

Izrāde par brīvu, un šis apstākļi pils lielo zāli pār-pilda līdz pē-dējai iespējai. Tālāk notiek tas, kam jāno-tiek. Tādās reizēs sasodīti skaļi čīkst viss, kas spēj čīkstēt, — krēslī, pazo-les, grīda un durvis, skatī-tājiem pame-tot vilšanās vietu. Un tā — vismaz kādu pusstun-du. Viena ak-tiera teātris, jā, labi vēl, ka ne viena ska-tītāja teātris! Es pat nezinu, kā man vairāk žēl — aktri-

vildamies, nesagaidot kārtējo umurku-muru, iemūrējuši pamatīgu ķieģeli tai mūrī, kas viņus šķir no MÁKSLAS BRĪNUMA. Viņos sacementēs pārlie-cība par teātri kā par kaut ko neiztura-mi garlaicīgu un nevajadzīgu.

Gribu izteikt ierosinājumu priekšdi-enām. Ja reiz rīkojam svētkus, kuros CENTRĀLĀ IR UMURKUMURA ASS (lasi — galvenais ir izklaide), tad varbūt iedēriņāk šādu dienu noslēgt ar kāda amatierētra lustīgu gabalu iz-tautas dzīves vai cirka mākslinieku uzstāšanos. Galu galā TEĀTRA CIE-NĪTĀJIEM ir visas iespējas to baudīt Rīgā, šajā ziņā dundadznieki nav pa-bērna lomā.

Darvas karotīte tovarak bija, bet nevēlos, ka tagad *gudrinieki* ar pirkstu norādītu rīkotāju virzienā. Spogulī vajadzētu paskatīties.

Visbeidzot, vēl kāda atgāde. Pašu avīze, Dundagas pagasta izdevums, reiz nu ir tā vieta, kur ikkatram izteikt savas domas, pat strīdēties, paturot prātā lietas būtību un neaizvainojot nevienu cilvēku.

Alnis Auziņš
Visvalža Biezbarža foto

Svešās zemēs esot jauki

Gandrīz vai ceļojums ar laika mašīnu

Aivars Miška šovasar dažas atvaļinājuma dienas pavadīja Pēterburgā. Kopš Pēterburga atkal ir Pēterburga un tātad ārzemes, droši vien dažam labam no mums kād-

reiz galvā pazibējusi doma — kā tad tur viņiem tagad klājas?

"Attieksmes ziņā nekas daudz nav mainījies. Kur maksā "cietās algas", valda tas pats padomju

laika gars. Savā ziņā man nelai-mējās, jo pilsēta bija vienās stala-zās. Viņi steidz pilsētu sakopt, jo nākamgad Pēterburga svinēs pil-sētas trīssimto jubileju. Tad gan

laikam nevajadzētu turp braukt, bet aiznākamajā gadā jau to varē-tu darīt."

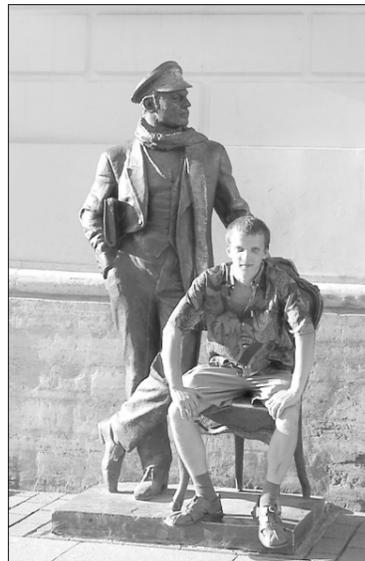
Ar fotoaparātu Aivars iemūži-nājis vairākus saistošus, mūsdienu pilsētai pie Ņevas raksturīgus vaibstus. Lūk, daži no tiem.

■ Apzeltīta kariete Ermitāžā. Tagad arī Pēterburgas muzejos iespējams fotografēt. Ieejas biļetes maksā tāpat kā citur pasaulē.

■ Ļaudis Pēterburgas galvenajā ielā — Ņevas prospektā.

■ Ostaps Benders visā spožumā ar slaveno krēslu, kurā ceļotājs var apsēties, lai nofotografētos kopā ar dižāko no kombinātoriem.

■ Rindā pēc veiksmes. "Klientam" jāiebāž grifa mutē grīksts un ar otru roku jāaizsedz grīfam acis, un vēlēšanās piepildīsies.

Pēc Amerikas laika

Augusta vidū Amerikas latviešu īpašumā Katskiļos (Ņujorkas štats) norisinājās 20. *trīsreiztrīs* nometne. Tajā nodarbības par Kurzemes vidi un folkloru vadīja Alanda Pūliņa. Lūk, ko Alanda pastāstīja nākamajā dienā pēc pārrašanās, kad pēc Amerikas laika bija pieci no rīta.

Katskiļi atrodas kalnos, apmēram 1000 m virs jūras līmeņa, un Amerikas latviešu vidū ir iecienītāka par Garezeru. *Trīsreiztrīs* nometne šogad pulcēja ap 170 dalībnieku. No Latvijas vēl bija dzintara apstrādātāja liepājniece Solveiga Vārna un Ojārs Rubenis ar kundzi.

Mans lielākais pārdzīvojums — iepazīšanās ar Maiju Kinkli. Maija laiku pa laikam brauc uz Latviju, pie-raksta cilvēku dzīvesstāstus. Maija nometnē rādīja nupat uzņemtos diapo-

zītīvus un videofilmas par Dundagas un Ventpils pusi. Viņa ļoti labvēlīgi vērtē pārmaiņas dzimtenē un minēja daudz gadījumu, kad latviešu jaunieši pārceļas uz dzīvi Latvijā.

Dalībnieku vidū vismazāk bija četr-desmitgadnieku, visvairāk — pensijas vecuma cilvēku, bija arī pulciņš bērnu un jauniešu. Amerikas latvieši vairākās paaudzēs sūri un grūti kopuši latvietību, labāk par mums zina tautasdzies-mas, pārzina amatniecību, bet ļoti at-paliek no dzīves pašreizējā Latvijā. Sevišķi vecākā gadagājuma tautiešu skatiens vērstas pagātnē.

Nometnes pilntiesīgi iemītnieki bija arī melnie lāči, kas parasti cilvēkiem neuzbrūkot. Reiz 50 m attālumā no manis ceļu šķērsoja ne visai liels lācis. Lāču klātbūtni jūtām no rītiem — pa nakti viņi mēdza pārlūkot atkrītumu urnas.

Brīvajā laikā centos iepazīt Ameri-ku.

Biju Atlantijas okeāna krastā. Vis-apkārt slejas klintīs. Ļoti jūtams pai-sums un bēgums, un jāuzmanās, lai lielie vilņi neierautu okeānā. Krastmalā iekārtoti sargtorņi, no kuriem novēro, vai peldētājiem nedraud briesmas, bet visi tāpat uzmanās un turas pie malas. Es pati tikai iemērcējos — ūdens šķīta auksts.

Apmeklēju Vudstoku. Tā kopš le-ģendārā rokfestivāla laikiem kļuvusi par hipiju pilsētiņu. Uz katra stūra di-žojas pa gītārai, pa ielām klīst garmat-ini *tipi*.

Krietiņi izstaiģajos pa Ņujorku. Ie-spaidīga ir 42. iela — milzīgās gais-mas reklāmas arī nakti pārvērš dienā. Apmeklēju vienu Brodvejas teātri, kur redzēju mūziklu tieši par 42. ielu. Uz-zināju, ka vietējie nošķir debesskrāpju no augstceltnēm. Par debesskrāpjiem godājamas vienīgi augstas celtnes ar smailiem jumtiem.

Iegāju ANO ēkā, kas ir pasaule pasaulē — ar savu pastu, zīmogiem utt. Taču mani patīkami pārsteidza pie ieejas izstādītais Edītes Paulas — Vīg-neres gobelēns ar Brīvības pieminekli. Es tur nofotografējos.

Ar kuģīti apbraucu apkārt Manhete-nai. Pasaules tirdzniecības ēkas drupas apjož žogs. Re-dzami tikai māju pamati, joprojām noris darbi, un vietējie stāsta, ka vēl aizvien strād-nieki atrod bojā gājušo mirstīgās atliekas. Netālu šķērsliņā aplū-kojamas 11. sep-tembra upuru fotogrāfijas. Pa-kalnā ārpus Ņu-jorkas centra iecerēts izveidot pieminekli bojā

gājušajiem.

Mani patiesi iepriecināja amerikāņu sirsnība un pretimnākšana. Šo ciema-kukuli gribētu dot visiem Latvijā.

Ceļotājus uzklaustīja Alnis Auziņš

■ Alanda: "Pirmās naktsmājas bija Ņujorkā kādas augstceltnes 51. stāvā. Attēlā redzams, kā brokastojam ar liepājnieci Solveigu Vārnu, aiz muguras — Hudzona.

Ne no maizes vien

Izcili svētki Dundagā

Tā jāteic par luterāņu draudzes dienām jūnija beigās. Cilvēka cieņu paceļoši svētki. ĪSTAS KULTŪRAS DZIMŠANA DUNDAGĀ.

Pēdējo 50 gadu laikā par kultūru visbiežāk sastopams aplams priekšstats. Par to uzskata visparastāko izklaidi, kā senāk mēdza teikt, izrīcības.

Vēl jo vairāk, dzirdams pat apgalvojums, ka kultūrai ar reliģiju nav nekā kopīga. Te gan jābilst — kopība ir un vistiešākā, jo reliģija ir kultūras pamats. Uz reliģijas pamata pie mums, Eiropas zemēs, no kristietības izaugušas vērtības mūzikā,

mākslā, literatūrā. Bet reliģijai nav nekā kopīga ar tādu kultūras veidu, kuram pastāv apzīmējums "subkultūra" (līdzīgi kā subprodukts). Tam saknes rodamašas padomijas laika masu IZKLAIDES paveidos, mākslīgā mēģinājumā radīt citu kultūras modeli, vērstu uz MASĀM vai, citiem vārdiem sakot, uz pūli. No šādas izpratnes par kultūru jātiek vaļā. Kultūras uzdevums — cilvēku priecēt UN garīgi bagātināt.

Turpretim subkultūras sauklis, bieži mūsu pārprastās demokrātijas laikā, varētu būt līdzīgs kā "Vīnu un izpriecās!"

Bet atgriezīsimies pie luterāņu draudzes dienām. Pēterdienā sākās, ar svarīgāko notikumu — arhibīskapa Jāņa Vanaga draudzes apmeklējumu. Tas vien norāda uz svētku nopietno raksturu. Abas dienas no rīta līdz vakaram piesātinātas ar plašu kultūras programmu, dodot vietu arī kristiešu dzīves liecībām un interesantam evaņģelizācijas sludināšanas veidam. Plaši pārstāvēta mūzika, literatūra, glezniecība. Klusās dabas un reliģisku tēmu gleznojumi Kristīgās akadēmijas studentu sniegumā. No darbiem staro miers un domu sakārtotība.

Kultūra — cilvēka gara darbības izpausmes rezultāts, spēju labākais

un augstākais sniegums. Tikai gars piešķir visam dzīvību un vērtību. Kur gara nav, tur nelīdz pat salūts.

Patīkami sastapt daudz jaunu cilvēku gan draudzes avīzes izdošanas darbā, gan arī svētku sagatavošanas un norises laikā. Visi liksmi un priecīgi, pildīti ar gara prieku. Jauki redzēt divas dundadznieces — Zani un Baibu — dziedam Rīgas Sv. Ģertrūdes baznīcas jauniesu korī. Vai viņas uzskatāmas par ciemiņiem vai par īstenām savas Dundagas baznīcas draudzes locekļiem? Jaunas un bezgala skaistas, bez ārišķības, apgarotas vienkāršajās, bet svīngajās kora kleitās.

Abās svētku dienās dievkalpojumi. Nāk prātā no Psalmiem: "Tiesām, viena diena Tavos pagalmos ir labāka nekā tūkstošas citas!"

Svētku beigu daļā gaidīta ir Ievas

Akurāteres koncertēšana. Klausītāji atbraukuši pat no attālākām vietām. Ievai Akurāterei raksturīgais daudzkrāsainais dziedājums, šķiet, saplūst ar zeltu no turpat esošām gleznām, ceļas augšup un tad kā zelta putekļi nobirst pār klausītājiem, pēc tam nolaižoties viduslaiku itāļu gleznotāja Džotto izlikto gleznu kopiju zilajā gammā, lai atkal negaidīti strauji celtos augšā, šoreiz saplūstot ar altārgleznā vakarblāzmas izgaismoto Kristus vaigu. Koncerta beigu daļā kopā ar Ievu dzied arī slavenais un savdabīgais, neatkārtojams Haralds Sīmanis.

Svētkiem cits pacēlums nav vajadzīgs, kā vien nobeigumā klusa un sirsnīga lūgšana, ko vada draudzes mācītājs. Viss Dievam par godu!

Velga Eizenberga

Ātrāk, augstāk, spēcīgāk!

SPORTISKĀ DUNDAGA

Sestdien, 17. augustā, Dundagā valdīja satraukta un sportiska gaisotne. Jau labu laiku pirms tam darba kolektīvos bija jaušama rosība. Kurš izrādīsies sportiskākais pagasta uzņēmums vai iestāde? Par gatavošanos liecināja arī visu komandu lieliskais noformējums sacensību dienā. Atsaucība izrādījās necerēta — spēkiem mēroties bija gatavas 11 komandas.

Sacensību gaitā pārliecinājāmie, ka visi dalībnieki ir ne vien labi sava aroda pratēji, bet arī lieliski sportisti un līdzjutēji. Tāpat kā ģimenē katram bērnam ir savs talants, tā arī sestdien secinājām, ka ikvienam uzņēmumam ir sava stiprā puse un talanti.

Bija sporta veidi, kuros vajadzīgs spēks, veiklība un izturība (virves vilkšana, lodes grūšana, volejbols, smaguma stumšana), kā arī tādi, kur līdzēt varēja tikai veiksmē ("trāpi mērķī", veiklības stafete).

Par spēcīgākajiem un veiklākajiem atzīstami SVSAC Dundaga, PKS Dundaga, SIA Jaunemari, VAS Latvijas valsts meži ICOM|kurzemes mežsaimniecība, SIA ICO, par izturīgākajiem — Dundagas Mākslas un mūzikas skola, Veselības un sociālās palīdzības centrs, PII Kurzemīte, SIA Dundagas meži, par drosmīgākajiem — pagasta padome un z/s Alksbirzes.

Īpašu ievērtību izpelnījās daudzie un draudzīgi līdzjutēji — SVSAC Dundaga bija pat sava karsējmeiteņu komanda, Veselības un sociālās palīdzības centra līdzjutēji ieradās ar visu nepieciešamo medicīnisko aprīkojumu, Kurzemītes līdzjutējus varētu pielīdzināt hokeja faniem utt.

Skaitliski viskuplākā — SIA Jaunemari komanda — pati par sevi teica: "Mēs jutāmies kā viena liela, saliedēta ģimene." Bija patīkami noraudzīties, kā komandas dzīvoja līdzīti cita citai un neskopojās ar padomjiem.

Katrai vienībai bija svarīgi iegūt kādu godalgotu vietu, taču galvenais, ka šajā dienā dundadznieki izjuta milzīgu vienotību. Kā novērtēja Gunārs Laicāns: "Dundadznieki ir brīnišķīgi un atvērti cilvēki."

Paši sportiskākie saņēma godalgas: SVSAC Dundaga (Andrejs Lankelis) — I, iegūstot arī Viestura Ķierpes darināto ozolkoka ceļojošo kausu, SIA Jaunemari (Imants Zingniks) — II, PKS Dundaga (Guntis Pirvits) — III. Visas komandas saņēma arī dārkopības biedrības levlejas skaistos ziedu pušķus.

Atzinīgi tika novērtēta SIA Jaunemari vadītāja I. Zingnika ierosme šajā dienā nodarbināt arī bērnus, ko

prasmīgi arī izdarīja bērnu darbinieces. Paldies uzņēmēja finansu atbalstam — bērnu par pūliņiem atalgoja ar dažādiem kārumiem.

Sports ir tā joma, kurā jāpaļaujas un jāuzticas cits citam. Pēc šīm sacensībām skaidri redzams, ka uzņē-

pašdarināts saīsinājums *Bēndārzs* uz *Kurzemītes* dalībnieku mugurām? Dakteri ieradušies ar visu medicīnisko krēslu un fizioloģisko šķīdumu. Alksbirznieku komanda, kurā laikam vienojušies visvairāk viena radu koka pārstāvji — vienpadsmit Zumbergi —, tēpusies tumšajos priekšvēlēšanu kreklīņos (vienreiz drīkst minēt, kāda partija reklamējas!). Ierosinājums Aldonim: nākamreiz savu komandu nosaukt *Radu būsana*.

Spraigākās cīņas noris divos volejbola laukumos. Uzreiz redzams, ka *volejs* ir un paliek dundziņu nacionālā spēle — sevišķi jauno izpildījumā ir manāma klase. Un smukas ir jau-

gremdi asprātīgā līdaciņā atvaira kāds cits karsējs.

Tā jautri sportiskā garā pāiet sestdiena. Uz tikšanos nākamgad!

Alnis Auziņš

P.S. Sacensību rīkotāji lūdz atdot divas volejbola bumbas, kuras cīņu karstumā nokļūdušas un atrodas bezvēsts prombūtnē.

■ Sarauj, mediķi!

Visvalža Biezbarža foto

mumu vadītāji var būt droši par savu "komandu", jo lielākā daļa paši arī piedalījās.

Šis bija pirmais mēģinājums sapulcināt vienkopus pēc iespējas vairāk Dundagas uzņēmumus, satuvināt tos, dot iespēju atpūsties sportojot. Sacensību rīkotāji vēleiz pateicas visiem, kas piedalījās un līdzīti jūta, un apņemas līdz nākamajām spēlēm pilnveidot darbību, lai gandarījums būtu visiem.

Vakarā visi kopā atjaunojām senaizmirsto ballēšanās tradīciju Saliņā. Ceram, ka visiem uzņēmumiem un iestādēm sacensību dienas noslēgumā bija labi padarīta darba izjūta.

Sacensību rīkotāji — pagasta padome

NOMAĻUS STĀVOŠĀ IESPAIDI

Komandu ārējā tēla parāde vien ir ko vērtā (varbūt arī ar kādu specbalviņu pagodināma). Vai nav jauks

nās volejbolistes, jā gan!

Blakus šautriņu mešanas vietai Sandra Kokoreviča piedāvā izmēģināt veiklību *degumu spēlē* — gumijauklā iekarināts riņķis jāpamet uz augšu un tad uz spīca koka deguna jāuztver. Pagastveča Gunāra rezultāts ir pieci no desmit! Vai kāds viņu var pārspēt? Taču man gribas uzstājīgi jautāt: vai Laicāna kungam dopingvielas pārbaudīja?

Lodes grūšanas sektorā rezultātus mēra Attīstības nodaļas vadītāja Gunta Abaja. Bet Gunārs Laicāns staigā apkārt, neapmierināti atkārtodams: "Kāpēc man dod tik smagu lodi, kāpēc es nedrīkstu nākt ar savu lodi?" Tikmēr Ivars Šleiners gluži vai zemi uzar, smagumu pārvietošanas sacensībās ar ķerru trakā ātrumā stumdams svarīgus maisus.

Līdzjutēji apmainās ar draudzīgi dzēlīgām replikām. Kādam radušās šaubas, vai piensaimnieku *blīcē* visi ir īsteni Gunta Pirvita pakļautie. "Bet pienu taču mēs visi dzeram!" šaubu

Aina Pūliņa — atkal labākā!

Mūs pagasta sportiskās ilggadības paraugs — *Dzintaru* saimniece Aina Pūliņa — Eiropas senioru čempionātā vieglatlētikā Potsdamā (Vācija) izcīnījusi kārtējo čempiones titulu, šoreiz piecīņā.

Lūk, ko pastāstīja mūsu titulētākā sportiste.

"Pavisam piedalījās 53 valstis. Latviju pārstāvēja apmēram 50 dalībnieku. Daudzi mūsējie izcīnīja godalgas, bet īpaši gribas uzteikt astoņdesmitgadīgo Katrīnu Smildziņu, kas ieguva trīs zeltas medaļas — diska un vesera mešanā un lodes grūšanā.

Senioru vecums sākas dāmām no 35 gadiem, kungiem no 40 gadiem. No vienas puses, jaunāko grupu dalībnieki sasniedz patiesi augstvērtīgus rezultātus, piemēram, labākie sprinteri 100 m noskrēja nepilnās desmit sekundēs (!), no otras puses, senioru sacensībās valda neparasti draudzīga gaisotne. Ne velti šo saīkšu neoficiālais nosaukums ir *Kuslību prieks* — sportojam tāpēc, ka mums tas patīk, ka varam atkal tikties ar seniem draugiem.

Es šoreiz izraudzījos grūto piecīņu. Pirmā disciplīna, 80 m barjerskrējiens, man bija vissarežģītākā.

Sports Pēcē

Spīējot lietum, jāšanas sporta sacensības Pācē 27. jūlijā pulcēja itin prāvu dalībnieku un skatītāju pulku.

Atjaunotajās "Kalēju" mājās pamazām top jāšanas sporta centrs. Diplomētas treneres Vivitas Strodes vadībā te zirgu kopšanas un mīlestības ābeci apgūst apkaimes bērni. Jūlija beigās norisinājās pirmās ievērojamās draudzības sacensības. Piedalījās 27 zirgi un nedaudz mazāk jātnieku no Kuldīgas, Liepājas, Rīgas, Saldus, Talsiem, Ventpils un Pāces. Dalībnieki veica trīs dažādas grūtības pakāpes maršrutus. Šoreiz labākie izrādījās ciemiņi, taču arī Pācē pamazām aug laba nākamā jātnieku paaudze.

Nākamgad sacensības jau būs iekļautas Latvijas jāšanas sporta kalendārā. Par balvām — dažādiem jāšanas sportam un zirgiem nepieciešamiem rīkiem — gādāja SIA *Stende*.

Pēc tam jau veicās vieglāk — augs-tums, lode, tātums un 800 m skrējjiens. Taisnība, to apgrūtināja milzu spēle — gaisa temperatūra bija vairāk nekā +35 grādi.

Brīvajā laikā pakļaiņoju pa Potsdamu. Apmeklēju topošo dabas taku Potsdamas nomalē. Vācieši nolēmuši kādreizējo krievu armijas bāzi nenoārdīt, bet izmantot kā vides objektu. Piemēram, kazarmas būs apaudzētas ar vīnstīgām, iekšā skanēs mūzika. Visapkārt kā atgādinājums par bijušo redzami visvisādi ģenietli, arī dažādi zaldātu attēli. Notika rosīga būvniecība — taisīja ceļus, ierīkoja apgaismojumu, lai septembra vidū dabas taku atklātu.

Redzēju vēsturisko Aleksandrovku, kur kādreiz uzturējies krievu cars un saglabājušās vairākas guļbaļķu ēkas ar skaistiem kokgriezumiem. Iegriezos slavenajā Sansusī parkā, kur brīnišķīgi atjaunots tējas namiņš. Daudzas ēkas gan šķita tādas kā nomelņējušas, acīmredzot potsdamieši nav paguvuši tās atjaunot.

Bet vislabāk tomēr ir atgriezies mājās un pēc nedēļu ilgas *maizīšu diētas* uzcept uz pannas kartupeļus!"

Jau deviņo reizi Pācē risinājās volejbola sacensības. Šogad uzņēmēja Daiņa Derkevica volejbola laukumā bumba tiklām pāri lidoja 27. jūlijā.

Aizsākums Pāces sacensībām mēklējams patālajos padomju laikos. Tad tās pārtrūka, bet nu atkal sparīgi atsākusās. Šoreiz spēkiem mērojās deviņas komandas, arī talsenieki un rīdzinieki, starp kuriem gan manīja bijušos dundadzniekus. Galu galā finālā pārāki izrādījās tie, kas dzimtajai vietai vēl nav teikuši ardievas, — Dundagas jaunieši.

Pieaugušie izmēģināja roku un laimi tādā nopietnā neolimpiskā sporta paveidā kā zābaka sviešana aplī, bērni raidīja mērķī šautriņas un bumbiņus.

Par notikuma atbalstītānu pateicība gan pagastam, gan kuplajam sponsoru pulkam, bet par šīs ierosmes kopšanu un nenogurstošu sportiska gara uzturēšanu — Dainim Derkevicam.

Alnis Auziņš

Raibs kā dzeņa vēders

Pensionāri apceļo Kurzemi

18. jūnijā Dundagas pensionāri savas enerģiskās un izdarīgās kultūras dzīves organizatores *Ainas Šleineres vadībā devās kārtējā ekskursijā pa Kurzemes vēl neiepaazītām vietām.*

Pirmais objekts — Ķemeru nacionālajā parkā ietvertais Ķemeru tīrelis, kur kāda naudīga ārzemju latvieša uzdevumā ierīkots vairāk nekā 3 km garš laipu ceļš. Purva ainava parasta — kroplās priedītes, lielākas vai mazākas ūdens lāmas un akači, dzērvenes pilnos ziedos, plocenes (lācenes) jau aizmetušās. Īstenojam principu — labāk vienreiz redzēt nekā desmitreiz dzirdēt.

Nākamā pieturvietā — Šlokenbekas muiža Milzkalnes ciemā (Tukuma raj.). Tagad te iekārtots valsts ceļu muzejs. Patī muiža īpatnēja, labi saglabājusies, plašu pagalmu, kam visapkārt grupējas ēkas — stajli, ratnīcas, dzīvojamās telpas, klētis, pat aizsargvalnis ar šaujamlūkām, spirta brūzis. Muzejā savākta ceļu tehnika no pagājušā gadsimta sākuma līdz pat modernām mūsdienas mašīnām. Pirmo reizi redzējam tik lielu Livonijas karti.

Tālāk mūsu ceļš nonāk senā latviešu sētā *Ēdelvesā* Ķesterciemā. Te saimnieks savācis ļoti bagātīgu ekspozīciju klāstu — senos zemnieku un zvejnieku darba rīkus.

Literatūras cienītājus saista Pastariņa muzeja apskate Dzirciema *Bisniekos*. Neredzēti ir pamatīgie bijušo ēku maketi, skaitā seši, kuras izgatavojuši Tukuma mākslas skolas audzēkņi.

Maketi tik lieli, ka mazākie skolēni tajos var ieiet. Gides stāstījums saistošs, derīgs attiecīgo klašu skolēniem un arī mums.

Pēdējā pietura — Rīdeļu dzirnavas, kuras atjaunotas pēc pilnīgas nopostīšanas kara un juku laikos. Te darbojas daudzi maļšanas gaņģi (bīdeļu, mannas, putraimu u.c.). Baudījām pankūkas ar ievārtījumu. Garšīgas.

Lai gan karstā diena un brauciens autobusā nogurdināja, ekskursantu vidū risinājās gan praktiskas sarunas, gan sprēgāja asprātības. Jau rosās domas par nākamajiem braucieniem.

16. jūlijā devāmies šovasar otrajā ekskursijā — uz Liepājas novadu.

Pirmā pietura — Liepājas Ziemeļu mols. 1,8 km garais, varenu vilņu lauzēju bruņots jūras akvārija robežkrasts mūsos izraisa interesi, un mēs dodamies pa betonēto molu uz priekšu, lai redzētu, kā šī mola daļa savienojas ar Dienvidu molu. Molā ir divi jūras vārti, un molu ietvertajā akvārijā peld daudz lielāku un mazāku kuģu, arī dažāda kalibra laivu un peldprāmju. Pie šīs jūras daļas piederīgs arī jūmieku sagatavošanas centrs, kas apsaimnieko senu celtni — pili, kas celta pirms 100 gadiem par godu Krievijas cara galminiekiem, lai rastu te, Baltijas jūras krastā, viņiem aizraujošu izklaidē vietu. Pils greznums domāts augstmaņu komfortam — ļoti ērta pieeja jūras krastam.

Tālāk mūsu ceļš ved uz Trīsvienī-

bas baznīcu. Tā izceļas ar greznu iekšējo apdari (sevišķi majestātisks altāris), lielisku akustiku (ērgelnieks spēlē kāda skaņdarba fragmentu), kā arī savu augsto torni, no kura paveras neaizmirstama Liepājas panorāma. Tā atsvēr kāpšanas grūtības.

Braucam pa Liepājas ielām, redzam izslavēto Rožu laukumu, kurā ziedu plantācija iespaidīga, taču sausumā rozēs tā kā noskumušas. Toties laukuma malā lielisks ziedu paklājs, ko veido spilgtu, bet saskaņīgu vasaras ziedu kombinācija.

Grobiņā kādā privātajā botāniskajā mazdārziņā skatām vienkop savāktu pasaules eksotisku: magnolijas, desu koku, araukāriju (tā pat Anglijas karalienei sagādājusi traumā), daudzveidīgi skujeņi, daudzkrāsaini ziedoši krūmi un lilijas — krāšņas, izcili skaistas. Taču skaidri redzams — tam visam vietas par maz.

Iegriežamies Medzes pagasta keramikas darbnīcā “Pods”. Te vērojam, ka divas keramiķes, savas mākslas entuziastes, izveidojušas gaumīgu mākslas darbu klāstu. Iegādājāmie gan suvenīrus, gan praktiskas lietas — krūzes, tases, vāzes, bļodiņas, arī skanīgus māla zvaniņus.

Pēdējā pietura Kalvenes pagastā, kur “Cīruļos” atrodas Rīgas Zoodārza filiāle. Ieinteresēti skatām gan lāčus un lācēnus, gan ronēnus, gan vilītīgās, glūnīgās lapsas, gan bezbēdīgus savvaļas zirgu kumeļus, gan sīkdzīvnieciņus: vāveres, kāmišus, dažādus putnus (ieskaitot majestātiskos gulbjus). Patīka savdabīgais skatu tornis, no kura varēja vērot plašos dzīvnieku aplokus

ar ļoti dažādiem (arī eksotiskiem) dzīvniekiem. Jā, tornī bija arī kafejnīca ar tik dāsno saldējumu. Patiess atspirdzinājums!

Šī ekskursija mums deva saistošu pārskatu par visu Kurzemi — gan auglīgas ielejas Abavas senlejā, gan sausuma un karstuma kveldēti labības lauki un ganības Dienvidkurzemes līdzenumā, gan alkšņiem aizaugušas ceļmalas, gan sakoptas un mazāk sakoptas zemnieku sētas. Kuldīgai cauri braucot, patīkami saviļņoja dažas mājas ar izciliem dārzēm, mākslinieciskiem apstādījumiem.

Ļoti pateicīgi esam Dundagas pagasta vadītājam Gunāram Laicānam, ar kura ziņu un gādību, kā arī ar saprotosu deputātu izpratni saņēmām finansālu atbalstu ekskursijai.

2. augustā braucam uz izslavēto Ventspili, kuras sakoptība un labiekārtotība tālu dzirdama. Gribam to skatīt.

Redzētais mūs sajūsmina, patiešām skaistuma un sakoptības paraugs. Iebraucot pilsētā, pirmā mūs sveicina brūna govys, viena no daudzajām. Ak, kādas tik tur bija! Sevišķi izcēlās viena — spilgti sarkani balti rūtota ar zaļu platmali uz pakauša. Šīs govys ārieni apdarinājuši māksliniece H. Heinrihsone, tā pati, kas veidojusi Kolkas baznīcas altārgleznu — daudz apspriestu darbu. Jā, iztēli tā rosināja, bet ar kvalitāti tai maz sakara.

Vesels piedzīvojums bija brauciens ar kuģi pa Ventu līdz jūras vārtiem, aiz kuriem sākas lielā jūra, iespaidīgi izcēlās moli abpus jūras vārtiem, kur

slejas milzu vilņu lauzēji — betona bluki, jūras vārtos ir divas bākas — ceļa rādītāji kuģiem. Jūras plašums un dzestrums rada varenības iespaidu.

Bija daudz ko redzēt Livonijas ordeņa pilī, kur iekārtotas vairākas izstādes — vēstures un mūsdienai apskati. Interesanti bija redzēt šajā pilī arī veco manteļskurteni, kur virs ugunsкура — speltes — gatavo ēdienu kāstī iekārtā lielā katlā (dara to arī šodien pēc skatītāju pasūtījuma).

Bijām liecinieki skaistā ziedu pulksteņa atklāšanā — veselā inscenējumā ar jaunu balerīnu piedalīšanos. Apbrīnojama ziedu krāsu saskaņa pulkstenī, kura diametrs ir pieci metri un kura ciparnīcu veido 2 500 puķu stādu. Mēs sajūsmīnājāmie par Ventspili izvietotām ziedu kaskādēm — izcili skaistām košuma, krāsu un veidu ziņā. Redzējām daļu no 29 ziedu paklājiem Ventmalā pie sēdošā Krišjāņa Valdemāra. Šie ziedu paklāji ir apbrīnīgi un apdzējošanas vērti — apbrīnojama mākslinieciskā izjūta un gaume. Fantastiski!

Guvuši daudz spilgtu iespaidu gan dabas izpausmju, gan cilvēku roku un prāta ziņā, atgriezāmie mājās ar domu — cik jauki redzēt un izjust skaistumu, sakoptību, labestību. Gaidām ekskursijas nākamvasar, kuras noteikti būs!

Visu ekskursantu vārdā izsaku atziņību mūsu vadītājam pašizlīdzīgajai, nenogurstošai un vienmēr par mums rūpēs esošai Aina Šleineri. Paldies!

Marta Kajaka

Savējie sapratīs

27. un 28. jūlijā Dundagas pusi apciemoja īpaši cilvēki — skolotāji, pirms vairāk nekā desmit gadiem likvidētā Republikas Skolotāju kvalifikācijas celšanas institūta darbinieki.

Tajā sestdienas pievakarē viņi cits citam bija skolotāji — gan pagasta vadītājs Gunārs Laicāns, gan vīdālniece (pēc sirds pieraksta) Drosma Īvniece, gan pārējie 30 bijušā institūta pedagogi.

Drosma Īvniece: “Republikas Skolotāju kvalifikācijas celšanas institūta nostrādāju 23 gadus. Tā bija demokrātiska iestāde ar gaišām galvām, kas daudz paveica skolotāju labā. 1991. gadā mūs likvidēja. Kopš tā laika tiekamies, nu jau laikam ceturto reizi. Dundadznieces lepnumā nolēmu visus uzacīnāt uz savu tēvzemi. Es par katra varētu pastāstīt... Lūk, institūta pirmā direktore Agnese Jansona, savulaik kā Izglītības ministrijas inspektore darbojusies Dundagā. Mūsu pēdējā direktore Leokādija Mīleika ir lieliska ideju ģeneratore, atsaucīgs un iejūtīgs cilvēks, tagad strādā Rīgas Latviešu biedrībā. Ārija Milta ilgus gadus ar sirds gaismu un pašizlīdzību vadījusi Latvijas skolotāju audzināšanas darbu. Aija Aide — cienīta un mīlēta institūta mācību darba organizatore, studiju laikā arī Dundagas vidusskolas fizikas skolotāja. Maija Vītuma — izcila matemātiķe ar dzejnieces dvēseli. Valdis Gaumīgs — Fizikas kabineta vadītājs, vairāku mācību grāmatu autors, institūtam veltījis trīs gadu desmitus...

Un vēl un vēl... Man ir tāds prieks atrasties viņu vidū, tāds mīļums.”

Lielum lielā daļa ciemiņu pirmoreiz sastopas ar Dundagas pusi. *Kubali*, Valpenes piramīda, Slīteres nacionālais parks, Mazirbe, Kolka — tāds ir divu dienu ceļš. Bet sestdienas vakarā režisore Vairas Kamaras stāstījums par pils vēsturi un Ostenzakenu dienām un nedēļām atdzīvojas pils rīkos un pēc tam, tuvojoties pusnaktis stundai, arī Zaļās jumpravas atveidā. Uz kopīgas dvēseles stīgas noskaņo Kultūras akadēmijas Teātra fakultātes studentu lieliski izpildītā Imanta Kalniņa un Imanta Ziedoņa vecā labā dziesma “Mīlestība divreiz neatnāk” pils senajās velvēs. Domāju, ar kādu gan prieku jauniešu priekšnesumā noklausās Drosmas kundze, jo viens no dziedātājiem ir viņas mazdēls Ivars Krasts!

Mana visumā daudz mazākā dzīves pieredze tomēr neliedz nojaukt to saviļņojuma kamolu, kas gan Drosmai, gan visiem pārējiem skolotājiem mīlst pakrūtē un kāpj augšup... Daļa draugu jau viņā saulē, bet lielā daļa šepat — kopā atceru mīļumā, spītējot apstākļiem. Viņi svin atmiņu svētkus, viņi uzrunā cits citu ar rūgti saldo “Vai tu atceries, kā...”, viņi ir jauni šajā vakarā un naktī, un viņiem šķiet, ka rīt visi atkal satiksies Rīgā, Valņu ielas otrajā namā, kā metodīki un kabinetu vadītāji...

Lai dzīvo trauslie un tomēr nekad neieņemamie dvēseļu cietokšņi!

Alnis Auziņš

Neierasti, bet saistoši

Dundagas pilī augusta nogalē notika triju Baltijas valstu jauno komponistu meistarkursi. To idejas autors un īstenotājs ir jaunais komponists Andris Dzenītis.

Andris Dzenītis pastāstīja, ka Rolanda Kronlaka, Imanta Mežaraupa (Latvija), Tēnu Kervita, Helenas Tulves (Igaunija) un Rīta Mažuļa (Lietuva) meistarklasēs prasmi kompozīcijā papildināja 21 jaunais skaņradis (no Latvijas — 12).

Katru dienu noslēdza koncerts. 23. augustā savdabīgo muzikālo parādi ievadīja elektroniskās mūzikas kompozīcijas Dundagas pils pagrabā. Šīs vietas noslēpumainība harmonēja ar mūzikas neierasto, pat mistisko skanējumu. Nākamie divi — kameramūzikas koncerti. 24. augustā savu māku rādīja dalībnieki, 25. augustā — pasniedzēji. Komponisti var iecerēt un uzrakstīt daudz, bet ar to galā jāietie atskaņotājiem un diriģentam. Muzikālie notikumi pils zālē no Andra Veismaņa ansambļa mūziķiem prasīja lielu slodzi, sagatavojot jauno komponistu un meistarklasu pasniedzēju skaņdarbus ar pašu autoru piedalīšanos.

Skaņdarbu stilu raksturot nav iespējams, jo jaunie skaņraži lieto visu — trokšņus, vēju, nopūtas, klusumu, atsevišķas skaņas, ilgi skanošu

blīvu skaņu kopumu. Ikdienas klausītāja ausīm mūzika likās neierasta un sveša, bet savā būtībā — interesanta. Par tās sarežģītību liecina nosaukumi — PRISMA, CONVERSIONS, SANS PAUSA.

Lietuvieša Rīta Mažuļa skaņdarbs izskanēja gan elektroniski pirmajā vakarā, gan stīgu kvarteta izpildījumā trešajā vakarā, dodot interesantu iespēju salīdzināt. Pašu komponistu atzinumi par kursiem — tie ir lieliski. Pirmās šāda veida pasākums varētu turpināties kā vērienīgāka starptautiska muzikāla norise, aptverot vairākas Eiropas valstis. Pateicības vārdus par atbalstu pelnījis Kultūrkapitāla fonds un Dundagas iestādes.

Kāpēc jaunie komponisti izraudzījās Dundagu? Tāpēc ka tieši dundadznieki devuši tūlītēju un ļoti laipnu atbildi, turklāt kursu rīkotājus sajūsmīnājuši skaistā apkārtne.

Viens no igauņu komponistiem pagraba telpā elektroniskās mūzikas gaisotnē redzēja zaļganu tēlu. Tā ka mākslinieku sniegumu vērtēja ne tikai paši mūziķi, dundadznieki un Dundagas apkārtnes ļaudis, bet arī pils gadsimtu iemītniece.

Sandras Lielanses pārdomas un saruna ar komponistu Andri Dzenīti

Šurp otas un notis, uz Mākslas un mūzikas skolu! Pirmā skolas diena Dundagas Mākslas un mūzikas skolā sāksies 2. septembrī 13⁰⁰ Vēl uzņemam jaunus audzēkņus gan Mākslas, gan Mūzikas nodaļā

Lūdzu, palīdziet brūnam dārzu puķu podam ar sarkanām begonijām atgriezties vietā pie Veselības aprūpes un sociālās palīdzības centra Pils ielā 6! Puķu poda draugi un īpašnieki

Attīstības nodaļā iespējams iepazīties ar jaunu informatīvu lauku politikas bijetenu “Agropolis”.

Kļūdu labojums

Jūnija numurā rakstā “Cauri laikiem dziesma skan” (8. lpp.) redaktora vainas dēļ kļūdaini minēti daži uzvārdi. Pareizi jālasa: Ventspils ev. luteriskās draudzes kora diriģente **Ilga Buntika**, vijolniece **Lilita Ronka**, Mūzikas akadēmijas students **Rinalds Kandalincevs**. Atvainojamies lasītājiem!

Rakstā “Puišķalnciems” 4. lpp. pirmajā slejā 20. rindiņā no apakšas pareizi jālasa “kad **nokāpj** Mālkalnā” un divas rindiņas zemāk “**Glinberga Senķī**”.

Valdis Nusbaums (1916.g.)
Bronislavs Baraus (1909.g.)
Ludvigs Sproģis (1931.g.)
Olģerts Kalnējs (1943.g.)
Dace Antaļika (1963.g.)

«Dundadznieks» Nr. 7(9) 2002.gada augusts. Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī. Redakcijas adrese: Dundagas pagasta bibliotēka, Talsu iela 7, Dundaga, LV 3270. Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: mob. 9162130, darbā 42331, epasts: alnis@dundaga.lv), Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlaps, Gunārs Laicāns, Aivars Miška, Alanda Pūliņa, Dace Rumpē. Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku». Iespiests Talsu tipogrāfijā. Metiens: 600 eks.

Laikrakstu “Dundadznieks” iespējams iegādāties pārtikas veikalā **Gabriēla**, veikalā **Tonuss**, Jaunajā aptiekā un **Pienotavas veikalā**.